

LITERATURE RESEARCH AND NEED ANALYSIS

RESEARCH ANALYSIS REVIEW

INTELLECTUAL OUTPUT 1

Literature Research and Need Analysis

RE-ABILITY: Adult education to promote Relational Ability -

Agreement number: 2020-1-IT02-KA204-079777 Erasmus + KA2 - Strategic Partnership for adult education

Women's Support and
Information Center
There is a way out of violence!

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Περίληψη

Εισαγωγή	4
1. Αναζήτηση βιβλιογραφίας	5
ΕΛΛΑΔΑ.....	5
ESTONIA.....	6
ΙΤΑΛΙΑ	7
ΚΡΟΑΤΙΑ.....	7
ΡΟΥΜΑΝΙΑ.....	8
2. Σχέδιο έρευνας.....	10
Υιοθετημένη μεθοδολογία	11
3. Ανάλυση αναγκών.....	13
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΚΑΛΕΣΜΕΝΩΝ ΜΑΜΑΔΩΝ	13
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ.....	17
FOCUS GROUP MOMS	27
FOCUS GROUP ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ	34
4. Αποτελέσματα.....	42
Παράρτημα 1	44
Παράρτημα 2	46

Αναζήτηση βιβλιογραφίας και ανάλυση αναγκών

Εισαγωγή

Το έργο RE-ABILITY είναι ένα σχέδιο παρέμβασης που αποσκοπεί στην ενίσχυση των κοινωνικών-σχεσιακών και συναισθηματικών ικανοτήτων των γυναικών θυμάτων βίας, που φιλοξενούνται με ή χωρίς τα παιδιά τους. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, είναι επίσης απαραίτητο να ενισχυθούν οι δεξιότητες των χειριστών/εκπαιδευτών των κοινοτήτων και των κέντρων επίσης όσον αφορά την εκμάθηση νέων δεξιοτήτων και να τους δοθούν καινοτόμα επιχειρησιακά εργαλεία που επιτρέπουν στις γυναίκες/μητέρες να φτάσουν σε καλά επίπεδα κοινωνικο-σχέσεων και συναισθηματικών δεξιοτήτων.

Το έργο προβλέπει τη συνεργασία μη κερδοσκοπικών οργανώσεων από 5 διαφορετικές χώρες, την Ιταλία, την Εσθονία, την Ελλάδα, την Κροατία και τη Ρουμανία, οι οποίες δεσμεύονται για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και των γυναικών και για τη διαφύλαξη της οικογένειας με προγράμματα ενίσχυσης των γονικών δεξιοτήτων, κέντρα ακρόασης και υποστήριξης της προστασίας τους.

Η ανταλλαγή ιδεών, απόψεων και καλών πρακτικών με οργανισμούς με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο προώθησε τον εμπλουτισμό, τη δυνατότητα να λάβει ο ένας από τον άλλον, να ενισχύσει τις υπάρχουσες πρακτικές ή να δημιουργήσει νέες, ξεκινώντας από τις δικές του εμπειρίες και αξιοποιώντας τις.

Χάρη σε αυτή τη σύμπραξη, μοιράστηκαν διαφορετικές προσεγγίσεις που ωρίμασαν από κάθε εταίρο κατά τη διάρκεια αρκετών ετών εργασίας με γυναίκες, αλλά και αναλύθηκαν κοινωνικοπολιτισμικές πτυχές που διαφοροποιούν αυτές τις προσεγγίσεις ακριβώς επειδή αναπτύχθηκαν σε ευρωπαϊκές χώρες.

Η παρούσα εργασία θα παρουσιάσει:

- Η βιβλιογραφική έρευνα που διεξήχθη από όλες τις χώρες εταίρους
- Το ερευνητικό σχέδιο
- Ανάλυση αναγκών (εκθέσεις συνεντεύξεων και εκθέσεις εστίασης)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- Τα αποτελέσματα που προέκυψαν

1. Αναζήτηση βιβλιογραφίας

Προκειμένου να υλοποιηθεί η ανάλυση αναγκών, η σύμπραξη διεξήγαγε βιβλιογραφική έρευνα, η οποία επικεντρώθηκε στα μοντέλα σχεδίων γονικής μέριμνας στις χώρες της σύμπραξης- η έρευνα αυτή είχε ως στόχο να εντοπίσει την ύπαρξη υφιστάμενων μοντέλων σχεδίων γονικής μέριμνας στις χώρες της σύμπραξης και να αναλύσει τα προγράμματα παρέμβασης στη γονική μέριμνα που αναπτύχθηκαν και χρησιμοποιούνται στα κέντρα γυναικών για την υποστήριξη των γονικών και συναισθηματικών ικανοτήτων των μητέρων που λαμβάνουν υπηρεσίες.

Από μια αρχική ανάλυση, δεν υπάρχουν παραδείγματα EYPs στη βιβλιογραφία σε καμία από τις χώρες εταίρους, αλλά η συγκριτική έρευνα έδειξε ότι καινοτόμες παρεμβάσεις, προγράμματα και εργαλεία σχεδιάστηκαν για την υποστήριξη της γονικής μέριμνας και χρησιμοποιήθηκαν στα εμπλεκόμενα κέντρα.

Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας για κάθε χώρα θα συνοψιστούν παρακάτω.

ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα δραστηριοποιείται ένα δίκτυο 74 εγκαταστάσεων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών, συμπεριλαμβανομένων κρατικά χρηματοδοτούμενων εγκαταστάσεων και εγκαταστάσεων που λειτουργούν από μη κυβερνητικές οργανώσεις. Επιπλέον, υπάρχουν συμβουλευτικά κέντρα που προσφέρουν υπηρεσίες υποστήριξης και παραπομπής σε θύματα έμφυλης βίας. Όσον αφορά τα καταφύγια γυναικών, παρέχεται στέγαση και σίτιση όχι μόνο σε γυναίκες θύματα έμφυλης βίας, αλλά και στα παιδιά τους. Χάρη σε αυτές τις υπηρεσίες, λοιπόν, οι γυναίκες/μητέρες που είναι θύματα βίας μπορούν να ανακτήσουν την αυτοεκτίμησή τους, να αναλάβουν την ευθύνη για την επαγγελματική, ιδιωτική και οικογενειακή τους ζωή και να λάβουν τις καλύτερες δυνατές αποφάσεις για το μέλλον τους. Στη βιβλιογραφία έχουν εντοπιστεί ορισμένα προγράμματα ως καλά παραδείγματα εργασίας με αυτό το είδος πελατείας.

Το Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Γονικής Ταυτότητας-EPPI και το Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Γονικής Συναισθηματικής Νοημοσύνης-EPPEL2 είναι δύο εκπαιδευτικά προγράμματα που ασχολούνται

αντίστοιχα με τα βασικά στοιχεία της σαφούς γονικής ταυτότητας και τις αρχές της συναισθηματικής νοημοσύνης. Και τα δύο προγράμματα αποτελούνται από 12 δομημένες συναντήσεις και απευθύνονται σε γονείς με παιδιά όλων των ηλικιών και σε υποψήφιους γονείς. Οι συναντήσεις και των δύο προγραμμάτων πραγματοποιούνται κάθε 15 ημέρες, διαρκούν μιάμιση ώρα και συντονίζονται από ειδικά εκπαιδευμένο επαγγελματία ψυχικής υγείας. Μετά την παρακολούθηση των δύο εισαγωγικών μαθημάτων που προαναφέρθηκαν, οι γονείς μπορούν να συμμετάσχουν σε "σχολές γονέων".

Τα θέματα που συνήθως αναπτύσσονται στις ομάδες "σχολείου γονέων" ποικίλλουν ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξης των παιδιών των γονέων που συμμετέχουν. Οι ομάδες "σχολής γονέων" στοχεύουν κυρίως στην πρόληψη των προβλημάτων στο οικογενειακό πλαίσιο.

Στην Ελλάδα, δεν έχουν αναφερθεί μοντέλα σχεδίων εκπαίδευσης γονέων και δεν υπάρχουν προγράμματα που να απευθύνονται ειδικά σε μητέρες θύματα βίας. Ωστόσο, υπάρχουν προγράμματα παρέμβασης για γονείς, όπου ορισμένοι οργανισμοί υλοποιούν "σχολές γονέων" με εξειδικευμένους κοινωνικούς επιστήμονες που παρέχουν συμβουλευτική στους γονείς.

ESTONIA

Η έρευνα που διεξήχθη από την Εσθονία είχε ως στόχο να παρατηρήσει τα υφιστάμενα μοντέλα σχεδίων γονικής μέριμνας και να χαρτογραφήσει τις καλές πρακτικές που αναπτύχθηκαν και χρησιμοποιούνται στα σπίτια των γυναικών για την υποστήριξη των γονικών και συναισθηματικών ικανοτήτων των μητέρων που λαμβάνουν υπηρεσίες. Το πρώτο σπίτι γυναικών στην Εσθονία άνοιξε το 2002 και η ανάπτυξη των υπηρεσιών που παρέχονται σε θύματα βίας υπήρξε εκτεταμένη κατά τη διάρκεια των δύο δεκαετιών. Τα κέντρα υποστήριξης γυναικών συντονίζονται από την Εσθονική Υπηρεσία Κοινωνικής Ασφάλισης και έχουν θεσπιστεί πρότυπα για τις υπηρεσίες. Ωστόσο, αυτά δεν περιλαμβάνουν πτυχές της γονικής εκπαίδευσης.

Αρκετές μελέτες που είναι διαθέσιμες στην Εσθονία έχουν επικεντρωθεί στις γονικές ανάγκες του γενικού πληθυσμού. Οι μελέτες αυτές αποκάλυψαν ότι οι γονείς αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην ανατροφή των παιδιών τους και χρειάζονται υποστήριξη και καθοδήγηση. Για το λόγο αυτό, η εσθονική κυβέρνηση έχει υιοθετήσει το πρόγραμμα γονέων Incredible Years και, σε συνεργασία με τις τοπικές κυβερνήσεις, το πρόγραμμα είναι διαθέσιμο σε διάφορες περιοχές περίπου δύο φορές το χρόνο σε όλους όσοι ενδιαφέρονται.

Μέχρι σήμερα, δεν υπάρχουν προγράμματα που να εφαρμόζονται ειδικά σε καταφύγια γυναικών και κέντρα αντιμετώπισης της βίας από συντρόφους. Η καθοδήγηση και η συμβουλευτική εξαρτώνται αποκλειστικά από την τεχνογνωσία, τις γνώσεις και την προσωπική εμπειρία του συμβούλου.

ΙΤΑΛΙΑ

Η έρευνα που διεξήχθη στην Ιταλία δεν αναφέρει προηγούμενα παραδείγματα σχεδίων εκπαίδευσης γονέων στη βιβλιογραφία, αλλά έδειξε πώς έχουν σχεδιαστεί καινοτόμες παρεμβάσεις και εργαλεία για την υποστήριξη των γονέων.

Στη βιβλιογραφία υπάρχουν διάφορα σχέδια που αποσκοπούν στην ενδυνάμωση και την υποστήριξη της γονικής μέριμνας και ορισμένα από αυτά έχουν οδηγήσει στη δημιουργία ενός δικτύου μεταξύ διαφόρων οργανισμών (δημόσιων και ιδιωτικών) που ασχολούνται με οικογενειακά θέματα.

Επιπλέον, προσδιορίστηκαν ορισμένα εργαλεία, όπως το κιτ "Supporting Parenting", το οποίο είναι το αποτέλεσμα ενός ερευνητικού προγράμματος σχετικά με τις γονεϊκές δεξιότητες και τους πόρους που μπορούν να τις ενισχύσουν. Η μελέτη όχι μόνο περιέγραψε τους πόρους και τις εκφράσεις της γονικής ανθεκτικότητας σε ευάλωτα πλαίσια, αλλά εντόπισε επίσης πηγές βοήθειας στο κοινωνικό δίκτυο. Ο κύριος στόχος του κιτ είναι να δώσει φωνή στους γονείς, με μια στάση ακρόασης βασισμένη στο σεβασμό της εμπειρίας και του οράματός τους. Το προτεινόμενο κιτ προορίζεται ως εργαλείο για την υποστήριξη της παρέμβασης που υλοποιείται από τους επαγγελματίες και αποσκοπεί στη συνοδεία των γονέων στο εκπαιδευτικό τους έργο. Η έρευνα που παρουσιάζεται αποσκοπεί στη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο κάθε γονέας αξιολογεί τη συμπεριφορά του πραγματικού και του ιδανικού συντρόφου του σε τρεις τομείς που σχετίζονται με τη γονική μέριμνα: κοινωνικό, εκπαιδευτικό και πειθαρχικό.

Στη συνέχεια χορηγήθηκαν διάφορα ερωτηματολόγια στους γονείς για να διερευνηθούν οι δεξιότητες που διαθέτουν και υιοθετούν.

ΚΡΟΑΤΙΑ

Από τη βιβλιογραφική έρευνα σχετικά με τα εκπαιδευτικά προγράμματα για γονείς στη Δημοκρατία της Κροατίας προέκυψε ότι τα πιο λεπτομερή προγράμματα που περιγράφονται στη βιβλιογραφία είναι τα Let's Grow Together και Parenting 0-6. Και τα δύο προγράμματα παρέχουν

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

υποστήριξη για την πρώιμη ανάπτυξη των παιδιών. Και τα δύο προγράμματα παρέχουν υποστήριξη για την πρώιμη ανάπτυξη των παιδιών. Ορισμένα από τα θέματα που καλύπτονται στα προγράμματα είναι: οι βασικές ανάγκες του παιδιού, η συναισθηματική ανάπτυξη, η ψυχολογική ανάπτυξη και η ανυπακοή, η σύγχρονη γονική συμπεριφορά, οι πυλώνες της γονικής συμπεριφοράς, οι στόχοι της γονικής συμπεριφοράς, η θέσπιση ορίων, οι γονικές ευθύνες κ.ο.κ. Η τηλεφωνική ένωση Hrabri και το νηπιαγωγείο "Τίτ" λειτουργούν σχολές γονέων. Η Σχολή γονέων Courageous Telephone πραγματοποιείται μέσω 12 εργαστηρίων, απευθύνεται σε όλους τους γονείς και καλύπτει τα θέματα της επικοινωνίας, της αυτοεκτίμησης του παιδιού, της επίλυσης συγκρούσεων και του άγχους των γονέων. Εκτός από τη γονική μέριμνα γενικά, η σχολή εστιάζει σε δύο άλλες ομάδες γονέων: τους διαζευγμένους γονείς και τους μονογονεϊκές οικογένειες. Το σχολείο βασίζεται στην ανταλλαγή εμπειριών εντός της ομάδας, σε βιωματικά-εκπαιδευτικά εργαστήρια και στην παροχή θεωρητικής βάσης σχετικά με τις επιπτώσεις του διαζυγίου στα παιδιά και τις ψυχολογικές πτυχές της μονογονεϊκότητας. Τα θέματα που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα είναι η ψυχοφυσική ανάπτυξη και οι ανάγκες των παιδιών, η σεξουαλικότητα των παιδιών, οι κατάλληλες μορφές παιδικής πειθαρχίας, η γονική μέριμνα ως πηγή άγχους, τρόποι επικοινωνίας στην οικογένεια, επίλυση συγκρούσεων, θετικές δυνατότητες γονικής μέριμνας, επικοινωνία με τον πρώην σύζυγο, αντιδράσεις των παιδιών στο διαζύγιο, ικανοποίηση των αναγκών των παιδιών, προσωπική εμπειρία της μονογονεϊκότητας, οικογενειακή δυναμική και επικοινωνία, θετική πειθαρχία και στυλ γονικής μέριμνας, κοινωνικές δεξιότητες. Στο πλαίσιο του προγράμματος, οι γονείς μαθαίνουν τις βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχή γονεϊκότητα, συνειδητοποιούν τις δικές τους δυσκολίες μέσα από την ανταλλαγή εμπειριών και αποκτούν νέες επικοινωνιακές δεξιότητες με την εξάσκηση σε μικρές ομάδες.

Στη Δημοκρατία της Κροατίας, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία που μελετήθηκε, δεν υπάρχουν παραδείγματα σχεδίων εκπαίδευσης γονέων.

POYMANIA

Σύμφωνα με τις γνώσεις μας, αλλά και με την αρχική έρευνα για το θέμα αυτό στη Ρουμανία, δεν υπάρχουν ξεχωριστές δράσεις/προγράμματα για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας (γυναίκες και παιδιά) όσον αφορά την εκπαιδευτική αυτονομία των μητέρων που είναι θύματα βίας.

Οι παρεμβάσεις (για το θέμα αυτό) πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των υφιστάμενων κοινωνικών υπηρεσιών. Κάθε μία από αυτές οργανώνει τις δικές της μεθόδους και τρόπους εργασίας στο

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

εσωτερικό της. Οι ψυχολόγοι/ψυχοθεραπευτές είναι αυτοί που εργάζονται με τα θύματα (γυναίκες και παιδιά). Στις κοινωνικές υπηρεσίες (ιδίως στις ΜΚΟ) οργανώνονται επίσης ομάδες υποστήριξης για γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας.

Στο πλαίσιο των κοινωνικών υπηρεσιών, οργανώνονται διάφορες δραστηριότητες για την εκπαίδευση των μητέρων, ψυχολογική συμβουλευτική για τις μητέρες και ομάδες υποστήριξης. Η Εθνική Στρατηγική Εκπαίδευσης Γονέων 2018-2025 ήταν μια αμφιλεγόμενη σύσταση/φυλλάδιο/θέμα, που δεν έγινε αποδεκτή από τη Ρουμανική Ακαδημία, τις συντηρητικές ομάδες και τις θρησκευτικές αιρέσεις. Το έγγραφο αυτό θα αποτελούσε τη βάση για την ανάπτυξη ολοκληρωμένων προγραμμάτων για οικογένειες με παιδιά, παιδιά από μειονεκτούσες ομάδες ή ομάδες κινδύνου.

Σε επίπεδο πολιτικής, υπάρχουν διάφορα μειονεκτήματα, όπως η έλλειψη ενιαίων πολιτικών, η έλλειψη συνεκτικού νομικού και κανονιστικού πλαισίου στον τομέα της γονικής εκπαίδευσης, η έλλειψη προτύπων ποιότητας για τη γονική εκπαίδευση και η έλλειψη εργαλείων για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της διαδικασίας γονικής εκπαίδευσης.

Σε επίπεδο υπηρεσιών, υπάρχουν διάφορα προβλήματα, όπως η έλλειψη των απαραίτητων δεξιοτήτων για την παροχή υπηρεσιών σε διάφορους τομείς και η χαμηλή πρόσβαση των γονέων από ευάλωτες ομάδες σε προγράμματα που αποσκοπούν στην ανάπτυξη γονικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων.

Υπό το πρίσμα της έρευνας, μπορούμε να πούμε ότι οι γονεϊκές δεξιότητες σημαίνουν φροντίδα, ανατροφή, εκπαίδευση, προστασία, ενθάρρυνση, αγάπη. Αυτά δεν είναι περιεχόμενα που πρέπει να μάθουμε αλλά ζωτικές λειτουργίες, διαθέσιμες στα παιδιά και τους γονείς που μαζί γίνονται το γενεσιουργό περιβάλλον της ζωής.

Η γονεϊκή εμπειρία σήμερα είναι μια από τις πιο ευαίσθητες και δύσκολες στιγμές στην ύπαρξη ενός άνδρα και μιας γυναίκας, γι' αυτό και είναι απαραίτητο να τους στηρίξουμε σε μια τόσο ευαίσθητη στιγμή. Η έρευνα στη βιβλιογραφία αποκαλύπτει πώς είναι απαραίτητο να υποστηριχθούν και να ενθαρρυνθούν οι γονεϊκές δεξιότητες, ώστε όλο και περισσότεροι γονείς να είναι έτοιμοι να υποδεχθούν τα παιδιά τους και να τα μεγαλώσουν με ένα εκπαιδευτικό στυλ που είναι λειτουργικό για την ανάπτυξη των παιδιών.

Η βιβλιογραφία που βρέθηκε αναφέρει μερικά παραδείγματα εργαστηρίων και έργων που αποσκοπούν στην ενίσχυση αυτών των δεξιοτήτων και αναφέρει διαφορετικά παραδείγματα που περιλαμβάνουν διαφορετικούς φορείς και παρέχουν νέες καινοτόμες προτάσεις.

Αυτό που προέκυψε από τις διάφορες έρευνες στη βιβλιογραφία είναι ότι, λαμβάνοντας υπόψη τις πολλές προκλήσεις και ανάγκες των γονέων, είναι σημαντικό να σχεδιαστεί και να εφαρμοστεί ένα μοντέλο σχεδίου γονικής μέριμνας ως εργαλείο για την αξιολόγηση, τη βελτίωση και την παρακολούθηση των κοινωνικών-σχεσιακών και συναισθηματικών ικανοτήτων των γονέων και ιδίως των μητέρων που είναι θύματα βίας. Αυτό το εργαλείο θα μπορούσε να είναι χρήσιμο όχι μόνο για τη μητέρα, αλλά και για τον εκπαιδευτικό για να σχεδιάσει μια πορεία ζωής μακριά από το σπίτι. Το εργαλείο αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο σχεδιασμού ενός εκπαιδευτικού σχεδίου και την προσέγγιση που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο εκπαιδευτικός για να μοιραστεί αυτό το εκπαιδευτικό σχέδιο με τη μητέρα υποδοχής στην κοινότητα και με τα παιδιά ή τους γονείς της γενικότερα.

2. Σχέδιο έρευνας

Στο πλαίσιο αυτού του έργου, θα πραγματοποιηθεί ανάλυση αναγκών για να κατανοηθεί πώς θα υποστηριχθούν οι γυναίκες στα καταφύγια/καταφύγια και ταυτόχρονα να κατανοηθεί τι χρειάζονται οι κοινωνικοί λειτουργοί που εργάζονται μαζί τους για να επιτύχουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Το πρώτο βήμα είναι η υλοποίηση του Σχεδίου Εκπαίδευσης Γονέων, ενός εργαλείου που αποσκοπεί στην ανάλυση της βάσης των γονικών δεξιοτήτων για τον καλύτερο καθορισμό των στόχων για τη βελτίωση της σχέσης μητέρας/παιδιού. Παράλληλα, θα ξεκινήσει η φάση των μαθησιακών αναγκών για τις δύο ομάδες-στόχους (γυναίκες θύματα βίας και κοινωνικοί λειτουργοί).

Η φάση αυτή θα περιλαμβάνει:

Μια ημιδομημένη συνέντευξη που απευθυνόταν στις δύο ομάδες-στόχους (γυναίκες θύματα βίας και κοινωνικοί λειτουργοί)- δύο ομάδες εστίασης που απευθύνονταν στο ίδιο δείγμα για περαιτέρω πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια της συνέντευξης.

Το θεωρητικό πλαίσιο βασίζεται στην έννοια της συναισθηματικής νοημοσύνης. Η συναισθηματική νοημοσύνη (ΣΝ) έχει περιγραφεί ως ένα σύνολο δεξιοτήτων σχετικών με την

εκτίμηση και την έκφραση των συναισθημάτων στον εαυτό και στους άλλους, την αποτελεσματική ρύθμιση των συναισθημάτων στον εαυτό και στους άλλους και την ικανότητα χρήσης των συναισθημάτων για την παρακίνηση, τον σχεδιασμό της συμπεριφοράς και τα αποτελέσματα στη ζωή τους (Salovey & Mayer, 1990).

Η έρευνα αυτή αποτελείται από δύο διαφορετικές φάσεις:

- α) Στην πρώτη φάση, διεξήχθη ημιδομημένη συνέντευξη με γυναίκες θύματα βίας και κοινωνικούς λειτουργούς για τον εντοπισμό των αναγκών και των προσδοκιών των εμπλεκόμενων ομάδων.
- β) Στη δεύτερη φάση, πραγματοποιήθηκαν ομάδες εστίασης για τη συλλογή των γνωστικών και συναισθηματικών αναπαραστάσεων των κοινωνικών λειτουργών και των γυναικών θυμάτων βίας, προκειμένου να εμβαθύνουν τα δεδομένα που προέκυψαν στην πρώτη φάση. Συνεπώς, η φάση αυτή θα επιτρέψει τη συλλογή πολλών ποιοτικών δεδομένων για την καλύτερη εστίαση του μοντέλου παρέμβασης.

Υιοθετημένη μεθοδολογία

Στην πρώτη φάση, θα συμμετάσχει ένα δείγμα 5 μητέρων από κάθε χώρα της σύμπραξης, με συνολικά 25 γυναίκες από διάφορες οργανώσεις σε όλη την Ευρώπη, με στόχο τον εντοπισμό των βασικών αναγκών των μητέρων που βρίσκονται σε καταφύγιο.

Ταυτόχρονα, στην έρευνα θα συμμετάσχουν περίπου 10 κοινωνικοί λειτουργοί από κάθε χώρα της εταιρικής σχέσης- αυτό θα χρησιμεύσει για να γίνει η ίδια ανάλυση από τη σκοπιά των ατόμων που εργάζονται στον τομέα αυτό, δηλαδή συνολικά 50 κοινωνικοί λειτουργοί.

Στο παρόν ερευνητικό έργο χρησιμοποιήθηκε ημιδομημένη συνέντευξη- μετά την ανάλυση των δεδομένων της συνέντευξης, διεξήχθη μια ομάδα εστίασης με τις ομάδες-στόχους για την εμβάθυνση των δεδομένων που προέκυψαν, τόσο με τις γυναίκες θύματα βίας εντός των καταφυγίων όσο και με τους κοινωνικούς λειτουργούς που εργάζονται μαζί τους.

- a) Ημιδομημένη συνέντευξη (Παράρτημα 1).

Τα χαρακτηριστικά των ημιδομημένων συνεντεύξεων είναι:

- Ο συνεντευκτής και οι ερωτώμενοι συμμετέχουν σε μια επίσημη συνέντευξη.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- Ο υπεύθυνος συνέντευξης αναπτύσσει και χρησιμοποιεί έναν "οδηγό συνέντευξης". Πρόκειται για έναν κατάλογο ερωτήσεων και θεμάτων που πρέπει να καλυφθούν κατά τη διάρκεια της συζήτησης, συνήθως με συγκεκριμένη σειρά.
- Ο συνεντευκτής ακολουθεί τον επικεφαλής, αλλά είναι σε θέση να ακολουθήσει τις επίκαιρες κατευθύνσεις της συζήτησης που μπορεί να αποκλίνουν από τον επικεφαλής, όταν θεωρεί ότι αυτό είναι σκόπιμο.

Ορισμένες συνεντεύξεις διεξήχθησαν πρόσωπο με πρόσωπο, ενώ άλλες διεξήχθησαν μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας λόγω της επείγουσας κατάστασης της υγείας.

Η ημιδομημένη συνέντευξη περιλαμβάνει ακρόαση, αλλά και την ικανότητα εισαγωγής ερωτήσεων που βοηθούν στην απόκτηση πληροφοριών σχετικών με το έργο.

Πριν από τη συνέντευξη, εξετάστηκαν ορισμένες βασικές αρχές:

- Χρησιμοποιώντας μια ανοικτή και ευαίσθητη στις ερωτήσεις προσέγγιση
- Διαχείριση της κατάλληλης χρήσης της αυτοαποκάλυψης
- Δημιουργία ενός άνετου περιβάλλοντος για τη συνέντευξη
- Λαμβάνοντας υπόψη το χρονοδιάγραμμα των συνεντεύξεων
- Αντιμετώπιση του συναισθηματικού αντίκτυπου

Πριν από τη συνέντευξη, κάθε συμμετέχων συμπλήρωσε ένα ηλεκτρονικό έντυπο για να συλλέξει τη συγκατάθεσή του, να υπογράψει την πολιτική απορρήτου και να συλλέξει γενικές πληροφορίες.

Η συμμετοχή στην έρευνα ήταν εθελοντική εκ μέρους όλων των συμμετεχόντων.

Όλες οι συνεντεύξεις καταγράφηκαν και απομαγνητοφωνήθηκαν ως προς το λεκτικό και μη λεκτικό τους περιεχόμενο.

β) Η ομάδα εστίασης χρησιμοποιήθηκε ως ποιοτική ερευνητική μέθοδος βασισμένη στην ομαδική συζήτηση, η οποία κατέστησε δυνατή τη συλλογή απόψεων και αξιολογήσεων σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα. Η έρευνα αυτή δεν παρείχε αριθμητικά δεδομένα που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο στατιστικής ανάλυσης, αλλά κατέστησε δυνατή την ανάλυση των γεγονότων από τη σκοπιά εκείνων που τα βιώνουν καθημερινά, διευκολύνοντας και εμπλουτίζοντας την κατανόηση του υπό εξέταση φαινομένου

Η ομάδα εστίασης διεξήχθη από έναν συντονιστή, ο οποίος είχε ως καθήκον να διατυπώνει τις ερωτήσεις προκειμένου να διεγείρει τη συζήτηση και να ενθαρρύνει την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συμμετεχόντων. Ο συντονιστής υπέβαλε τις ερωτήσεις σύμφωνα με ένα δομημένο σχήμα, με βάση τα όσα προέκυψαν, τα δεδομένα ερμηνεύτηκαν, δίνοντας έμφαση στις συνέπειες. Συγκεκριμένα, εντοπίστηκαν και διερευνήθηκαν τα ακόλουθα:

- ανάγκες της ομάδας στόχου
- προσδοκίες
- συναισθήματα και συγκινήσεις

Μόνο μετά την ανάλυση των δεδομένων των ημιδομημένων συνεντεύξεων καταρτίστηκε κατάλογος ερωτήσεων για περαιτέρω έρευνα.

3. Ανάλυση αναγκών

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΚΑΛΕΣΜΕΝΩΝ ΜΑΜΑΔΩΝ

Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν αυτοπροσώπως και διαδικτυακά, όπου υπήρχαν υλικοτεχνικές δυσκολίες.

Η ηλικία των γυναικών της ομάδας-στόχου στις διάφορες χώρες εταίρους κυμαίνεται μεταξύ 15 και 48 ετών και είναι όλες από τις χώρες του προγράμματος.

Όλες οι γυναίκες που συμμετείχαν στην έρευνα ανέφεραν ότι είχαν φιλοξενηθεί σε καταφύγιο ή κέντρο υποδοχής για χρονικό διάστημα από δύο μήνες έως τρία χρόνια συνολικά. Ορισμένες από τις φιλοξενούμενες μοιράζονταν ένα δωμάτιο με άλλες μητέρες και παιδιά και σε ορισμένες δεν επιτρεπόταν να μοιράζονται ένα δωμάτιο. Για όλες τις μητέρες που φιλοξενούνται, η εναλλαγή της καθημερινότητας και η αποδοχή νέων συνηθειών, καθώς και η συμβίωση με άλλους άγνωστους μέχρι πρότινος ανθρώπους, αποτελεί σημαντική δυσκολία για τις μητέρες που φιλοξενούνται στο καταφύγιο και μοιράζονται την ημέρα, τον χρόνο και τον χώρο (κοινόχρηστους χώρους) με άλλους δικαιούχους. Οι ερωτηθέντες συμφώνησαν σχεδόν ομόφωνα ότι οι εγκαταστάσεις φροντίδας καλύπτουν και έχουν καλύψει τις ανάγκες τους. Περιέγραψαν τον χώρο ως όμορφο, οικείο και "ζεστό", όπου μπορούν να αισθάνονται ήρεμες, προστατευμένες και ασφαλείς. Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο των ωφελούμενων, όλοι ολοκλήρωσαν την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Οι συνεντεύξεις διερεύνησαν τους ακόλουθους τομείς:

Εμπειρία με την υπηρεσία προστασίας

Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν την πλήρη ικανοποίησή τους για την υποστήριξη που έλαβαν και συνεχίζουν να λαμβάνουν. Δήλωσαν ότι αποκόμισαν πολλά οφέλη όσον αφορά τη συναισθηματική τους κατάσταση, την ψυχική τους ισορροπία και την αίσθηση ασφάλειας και προστασίας.

Χάρη στην υποστήριξη της ομάδας, όλες οι συνεντευξιζόμενες λένε ότι έχουν μάθει νέες δεξιότητες που είναι χρήσιμες όχι μόνο σε γονεϊκό επίπεδο αλλά και σε ατομικό επίπεδο έχουμε βρει πραγματική υποστήριξη εδώ, μητέρες, αδελφές, φίλες, μας ακούνε ακόμα και τη νύχτα και προσπαθούν να ικανοποιήσουν κάθε ανάγκη κάθε μητέρας", "... έμαθα να μην ανακατεύομαι στην προσωπική ζωή της κόρης μου ...", "... έμαθα ότι η ζωή μπορεί να ζήσει καλά με προγράμματα ...", "... έμαθα ότι η ειλικρίνεια πληρώνει ...", "... στα παιδιά ότι πρέπει να μοιράζονται, να συμπεριφέρονται καλά και να σέβονται τους κανόνες ...". Παιδιά ότι πρέπει να μοιράζεσαι, να συμπεριφέρεσαι καλά και να σέβεσαι τους κανόνες ...".

Μεταξύ των μεθόδων που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί, σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, είναι ο διάλογος και το παράδειγμα. Σύμφωνα με αυτούς, ακόμη και μικρές λέξεις έχουν ένα νέο νόημα, όπως "ευχαριστώ, είστε ευπρόσδεκτοι, μοιράζομαι, ζω στην κοινότητα", η ακρόαση και το μοίρασμα επέτρεψαν στους συνεντευξιζόμενους να είναι καλά παραδείγματα για τα παιδιά τους. Ορισμένες μητέρες λένε ότι δυσκολεύτηκαν, ιδίως τις πρώτες ημέρες της ένταξης, να αποδεχτούν και να εφαρμόσουν στην πράξη τους κανόνες που μοιράζονταν εντός της δομής.

Ατομικές και ομαδικές συνεντεύξεις διεξήχθησαν από ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς στις διάφορες χώρες εταίρους και στα διάφορα κέντρα υποδοχής.

Μέσω του κύκλου μαθημάτων υποστήριξης, οι μητέρες που συμμετείχαν στη συνέντευξη κατάφεραν να αυξήσουν την αυτοπεποίθησή τους και να αλλάξουν την αυτοεικόνα τους. Επιπλέον, δήλωσαν ότι βοηθήθηκαν να ελέγξουν τις συναισθηματικές τους αντιδράσεις, να ελαχιστοποιήσουν την επιρροή των άλλων, να μειώσουν τους φόβους τους και να γίνουν πιο δυνατές θέτοντας τον εαυτό τους σε προτεραιότητα. Η πρόσθετη υποστήριξη που θα επιθυμούσαν οι δικαιούχοι αφορά την ψυχολογική υποστήριξη και τη συμβουλευτική γονέων, καθώς και πρόσθετη οικονομική υποστήριξη και βοήθεια για την (επαν)είσοδο στην αγορά εργασίας (αναζήτηση εργασίας - προσφορά εργασίας - οικονομική υποστήριξη).

Προσωπική αντίληψη

Όλοι οι ερωτώμενοι δυσκολεύονταν να περιγράψουν ποιους πόρους αναγνώριζαν στον εαυτό τους, οπότε οι συνεντευκτές έπρεπε να δώσουν παραδείγματα και να δουν ποιους από τους αναφερόμενους πόρους αναγνώριζαν.

Στο τέλος, κάθε μητέρα μπόρεσε να προσδιορίσει τουλάχιστον μία ποιότητα. Μίλησαν για ιδιότητες όπως: θάρρος ("Είχα το θάρρος να φύγω μετά από 13,5 χρόνια"), εργατικότητα, εργατικότητα, νοικοκυριό, γενναιοδωρία ("Μου αρέσει να εκπλήσσω τους άλλους, είμαι γενναιοδωρη, μπορώ να πω ότι είμαι καλός άνθρωπος, προσέχω τις ανάγκες των παιδιών, προσέχω τι αισθάνονται τα παιδιά, συνειδητοποίησα ότι μπορούν να τα καταφέρουν καλά χωρίς αυτόν"), οικονομία ("Κατάφερα να εξοικονομώ χρήματα κάθε μήνα που ήμουν στο σπίτι").

Οι περισσότερες από τις μητέρες, μετά από μια στιγμή περισυλλογής, ανέφεραν ότι ένιωθαν μια μεγάλη δύναμη, την οποία συχνά οι ίδιες δεν γνώριζαν ότι υπήρχε. Κατάφεραν να επιβιώσουν και να αφήσουν πίσω τους τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν και είναι σε θέση να δουν τον εαυτό τους με πιο θετικές σκέψεις και συναισθήματα για το μέλλον.

Ορισμένες μητέρες περιγράφουν τον εαυτό τους ως "...αποφασισμένη, δεν χρειάζομαι τη βοήθεια κανενός γιατί μπορώ εύκολα να τα καταφέρω μόνη μου...", "...είμαι πολύ καλή μητέρα, έχω κάνει τα λάθη μου και εξακολουθώ να τα κάνω, αλλά η κόρη μου είναι πραγματικά η ζωή μου". Όλες δηλώνουν ότι έχουν μια πολύ καλή και στενή σχέση με τα παιδιά τους, βασισμένη στη στοργή, την ενσυναίσθηση, τον διάλογο και την εμπιστοσύνη, είναι σαφές από τα λόγια των μητέρων ότι τα παιδιά τους αποτελούν πηγή δύναμης γι' αυτές.

Από την άλλη πλευρά, όταν ρωτήθηκαν "Πώς αντιλαμβάνεστε τον εαυτό σας ως μητέρα;", ορισμένες από αυτές εξέφρασαν έντονη συγκίνηση, υπαγορευόμενη από διάφορους παράγοντες, όχι μόνο επειδή λαχταρούσαν την εγκυμοσύνη και ως εκ τούτου εξακολουθούν να αισθάνονται συγκινημένες για να περιγράψουν και να αναγνωρίσουν τον εαυτό τους ως μητέρα, αλλά ταυτόχρονα η τοποθέτησή τους σε μια προστατευόμενη δομή τις καθιστά εύθραυστες και ανασφαλείς όσον αφορά το μέλλον τους, καθώς η μεγαλύτερη ανησυχία τους είναι ότι μπορεί να χάσουν ή να τους πάρουν τα παιδιά τους λόγω κάποιων αποτυχιών ή της συμπεριφοράς τους.

Άλλες, ωστόσο, περιγράφουν τους εαυτούς τους ως μητέρες που είναι "αυστηρές, ειδικά όσον αφορά την ώρα του ύπνου. Διακριτικές και καλές στα περισσότερα πράγματα", "καλή μητέρα", "...Θα της δώσω ό,τι είχα κι εγώ: παιδική ηλικία, ηρεμία, οικογένεια και χαρά", "Είμαι προσεκτική με

τα παιδιά μου, ίσως υπερβολικά προσεκτική. Πρέπει να προσπαθώ να ικανοποιώ όχι μόνο τις βασικές τους ανάγκες, αλλά και την ανάγκη να παίζω μαζί τους'.

Ορισμένοι ερωτηθέντες λένε ότι δεν έχουν κανένα οικογενειακό δίκτυο στο οποίο να μπορούν να βασιστούν, άλλοι λένε ότι μπορούν να βασιστούν σε μέλη της οικογένειας, στον σύντροφό τους ή στην οικογένεια καταγωγής τους, πολλοί λένε ότι δεν έχουν κανένα δίκτυο φιλίας και όπου υπάρχει, είναι άτομα που βρίσκονται σε φυσική απόσταση από αυτούς. Αυτή η δυσκολία, σύμφωνα με πολλές μητέρες, οφείλεται στο γεγονός ότι έχουν επικεντρωθεί στην οικογένειά τους και στην ανατροφή των παιδιών τους, γεγονός που έχει οδηγήσει σε απομάκρυνση από το δίκτυο φιλίας.

Όσον αφορά την ενίσχυση του γονικού τους ρόλου, οι μητέρες που ερωτήθηκαν δήλωσαν ότι βοηθήθηκαν πολύ από τους επαγγελματίες του καταφυγίου και του συμβουλευτικού κέντρου.

Η παραμονή σε ίδρυμα φροντίδας αναγκάζει τις ερωτώμενες μητέρες να δηλώνουν ότι αισθάνονται μοναξιά και πιστεύουν ότι μπορούν να βασίζονται μόνο στον εαυτό τους, ως αποτέλεσμα του τραύματος που προκάλεσε η κακοποιητική συμπεριφορά και η χρόνια άσκησή της. Οι περισσότερες συνεντευξιζόμενες στις διάφορες χώρες δηλώνουν ότι, σε περίπτωση ανάγκης, θα απευθύνονταν στο προσωπικό του καταφυγίου και σε επαγγελματίες από τους οποίους έχουν ήδη λάβει βοήθεια και υποστήριξη, καθώς είναι βέβαιες ότι θα λάβουν επαρκή βοήθεια για την αντιμετώπιση πιθανών μελλοντικών δυσκολιών.

Μέσα από τις απαντήσεις των ωφελούμενων σχετικά με το πώς και τι θα ήθελαν να αλλάξουν στην προηγούμενη ζωή τους, αν μπορούσαν να γυρίσουν πίσω στο χρόνο, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η πρόληψη και η αλλαγή των προτύπων συμπεριφοράς και των κανόνων επικοινωνίας θα μπορούσαν να βοηθήσουν τις νεότερες γυναίκες να μην βιώσουν καμία μορφή βίας ή, σε περίπτωση βίας, να γνωρίζουν πώς να αντιδράσουν άμεσα και χωρίς καθυστέρηση.

Οι μητέρες υποστηρίζουν ότι είναι απαραίτητο, σε όλες τις χώρες, να προτρέψουμε την ενίσχυση των υπηρεσιών και τη διάδοση της πληροφόρησης, καθώς και την πρόσβαση στις υπηρεσίες, ώστε όλες οι γυναίκες που έχουν βιώσει κάποια μορφή βίας να μπορούν να ενημερώνονται και να χρησιμοποιούν όλες τις διαθέσιμες λύσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Οι υπηρεσίες φροντίδας συνεργάζονται στενά με άλλες υπηρεσίες (π.χ. φροντίδα παιδιών) - μια μητέρα δεν είναι σίγουρη αν αυτό βοήθησε πραγματικά, επειδή τα προβλήματα με το παιδί της

συνεχίζονται. Ωστόσο, παραδέχεται ότι από ορισμένες απόψεις οι παραπομπές ήταν χρήσιμες (ψυχολογική βοήθεια, παιδαγωγός).

Όσον αφορά τις πτυχές που πρέπει να βελτιωθούν και που προσδιορίστηκαν από τους ερωτηθέντες είναι η πτυχή του φαγητού, η οποία θα πρέπει να ικανοποιεί περισσότερο τις προτιμήσεις των επισκεπτών, η δυνατότητα περισσότερων εκδρομών κατά τη διάρκεια της εβδομάδας, ώστε να εξασφαλίζεται, ιδίως για όσους απαγορεύεται να παραλάβουν, ότι μπορούν να περνούν χρόνο εκτός της εγκατάστασης με τα παιδιά τους.

Κάποιοι λένε ότι δεν αισθάνονται την ανάγκη να αλλάξουν τίποτα "Μου αρέσει αυτό το μέρος. Αυτή τη στιγμή το θεωρώ σπίτι μου και δεν θα άλλαζα τίποτα. Όλα είναι εδώ. Είμαι ευχαριστημένος με αυτή την υπηρεσία, δεν έχω τίποτα να παραπονεθώ".

Παρά τις αρνητικές πτυχές που εντοπίστηκαν, όπως: έλλειψη ενδιαφέροντος για το διάβασμα-επαγγελματικές υποχρεώσεις που δεν επιτρέπουν τη συμμετοχή σε δραστηριότητες, συναντήσεις, μερικές φορές μόνο τηλεφωνικές συνομιλίες με τον ειδικό- άρνηση συμμετοχής σε συνεδρίες ψυχοθεραπείας (μόνο 1 ωφελούμενη)- δυσκολία στη θέσπιση ορίων στη σχέση μητέρας-παιδιού- σύγχυση ρόλων (πριν γίνω μητέρα, θέλω να είμαι φίλη τους x 2 ωφελούμενες)- λεκτική βία (μου φώναζε και φώναζα πιο δυνατά) και οι 5 ωφελούμενες θα ήθελαν να αναπτύξουν ή να διατηρήσουν μια καλή σχέση με τα παιδιά τους και είναι πρόθυμες να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά με τα παιδιά τους.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ

Πριν από τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων, ο ημιδομημένος οδηγός συνεντεύξεων προσαρμόστηκε στα διαφορετικά πλαίσια των χωρών εταίρων. Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας λόγω των περιορισμών που ίσχυαν για την πανδημία Covid-19 που επηρέασε όλες τις χώρες. Τα υποκείμενα προσδιορίστηκαν και οι στόχοι της συνέντευξης έγιναν σαφείς.

Για την καλύτερη κατανόηση της εμπειρίας των ειδικών, χρησιμοποιήθηκε η τριγωνοποίηση στην προσέγγιση ανάλυσης των δεδομένων. Χρησιμοποιήθηκαν οι ακόλουθοι τύποι ανάλυσης: ανάλυση περιεχομένου, θεματική ανάλυση και ανάλυση λόγου.

Η ανάλυση περιεχομένου χρησιμοποιήθηκε για την αντικειμενική και συστηματική περιγραφή του περιεχομένου, για τη μείωση του περιεχομένου της επικοινωνίας και κυρίως για τη δημιουργία συμπερασμάτων. Αυτό περιελάμβανε: τον εντοπισμό λέξεων/φράσεων/θεμάτων-κλειδιών, την κωδικοποίηση (μονάδες ανάλυσης, πλαίσιο και ποσοτικοποίηση) και τη δημιουργία του σχήματος

ανάλυσης. Ο θετικός, αρνητικός ή ουδέτερος χαρακτήρας των μονάδων ανάλυσης αναλύθηκε μέσω των μονάδων πλαισίου. Για μια σαφέστερη εικόνα των παραπάνω, βλέπε Παράρτημα 1.

Η ανάλυση λόγου επικεντρώθηκε στη λεκτική, μη λεκτική και γραπτή γλώσσα. Στοιχεία ενδιαφέροντος: στάσεις (δεκτικότητα, εχθρότητα), λέξεις/εκφράσεις που χρησιμοποιήθηκαν- ειδική ορολογία για βασικές έννοιες (συναισθηματική νοημοσύνη, σχολική αυτονομία), πώς αντιμετωπίστηκε ένα συγκεκριμένο θέμα, πώς κατασκευάζεται το νόημα, πτυχές που είναι σημαντικές ή όχι για τα υποκείμενα- λέξεις που υποδηλώνουν ένα βαθμό βεβαιότητας.

Η θεματική ανάλυση περιελάμβανε την εξοικείωση με τα δεδομένα, την ανάγνωσή τους αρκετές φορές, τη λήψη σημειώσεων, την ανοικτή κωδικοποίηση, τη συγχώνευση των κωδικών σε κατηγορίες, τη συγχώνευση των κατηγοριών σε θέματα.

Η συνέντευξη χωρίστηκε σε τέσσερις ενότητες:

Ιστορικό των εμπειριών

Όλοι οι ερωτηθέντες εργάζονται σε οργανώσεις που προωθούν τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα των φύλων και προσφέρουν υπηρεσίες για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας. Πιο συγκεκριμένα, στους συμμετέχοντες περιλαμβάνονται ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, εκπαιδευτικοί, κοινωνικοί λειτουργοί και παιδαγωγοί.

Όσον αφορά τις ευκαιρίες κατάρτισης, ορισμένοι φορείς δηλώνουν ότι δεν τους έχουν προσφερθεί ποτέ δραστηριότητες κατάρτισης χρήσιμες για την εργασία τους, άλλοι ότι, παρόλο που ο οργανισμός στον οποίο εργάζονται τους έχει προσφέρει κάποιες ευκαιρίες κατάρτισης, παρουσία ή/και εξ αποστάσεως, σε θέματα που αφορούν τους χρήστες των εγκαταστάσεων, λόγω προσωπικών ή εργασιακών υποχρεώσεων δεν μπόρεσαν να συμμετάσχουν. Υπάρχουν και εκείνοι που δηλώνουν ότι το έργο που επιτελείται στις δομές που φιλοξενούν γυναίκες και μητέρες θύματα βίας απαιτεί συνεχή και συνεχή κατάρτιση, καθώς είναι απαραίτητο να προσαρμόζεται συνεχώς η επιχειρησιακή μέθοδος ανάλογα με τους χρήστες και είναι σαν η ομάδα να μαθαίνει πάντα κάτι καινούργιο με την ένταξη νέων μονάδων.

Ενώ άλλοι δηλώνουν ότι προγράμματα κατάρτισης και σεμινάρια διαφόρων ενδιαφερόντων προσφέρονται συνεχώς από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Μερικά παραδείγματα αυτών των εκπαιδεύσεων είναι εκπαιδευτικά προγράμματα για θέματα που αφορούν τη βία, τις μορφές κακοποίησης, την εμπορία ανθρώπων, το τραύμα, τη διαχείριση των θυμάτων και το

μετατραυματικό στρες, τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, τα ζητήματα φύλου και ΛΟΑΤΚΙ και την οπτική του φύλου. Υπάρχουν επίσης εκπαιδευτικά προγράμματα για τον εκφοβισμό, την παιδική κακοποίηση, το πένθος, τις διατροφικές διαταραχές, τον εθισμό στο διαδίκτυο, τη σχέση μεταξύ εξαρτησιογόνων ουσιών και κακοποίησης, καθώς και σχολές γονέων, διαπολιτισμική και εργασιακή συμβουλευτική και εναλλακτικές μεθόδους θεραπείας.

Στην Εσθονία, για παράδειγμα, όλα τα καταφύγια παρέχουν στο προσωπικό τους πρόσθετη κατάρτιση. Καθώς οι υπηρεσίες καταφυγίων στην Εσθονία συντονίζονται από το Συμβούλιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (SIB) και υλοποιούνται από ΜΚΟ, το SIB παρέχει εμπειριστατωμένη κατάρτιση σχετικά με την IPV και τη GBV μία φορά το χρόνο, η οποία είναι υποχρεωτική για τους εργαζόμενους στα καταφύγια. Επιπλέον, οι ερωτηθέντες παρακολούθησαν μαθήματα κατάρτισης σχετικά με την κακοποίηση ηλικιωμένων, την υποστήριξη των άτυπων φροντιστών, τη νομική κατάρτιση, μαθήματα κατάρτισης σε ψυχολογικά και κοινωνικά θέματα.

Όλα αυτά τα μαθήματα κατάρτισης επιτρέπουν στους επαγγελματίες να εμπλουτίσουν τις γνώσεις και την εξειδίκευσή τους, εξοικειώνοντας τους με νέους όρους, τεχνικές, εργαλεία και μεθοδολογίες σε έναν συνεχώς μεταβαλλόμενο τομέα. Επιπλέον, οι δραστηριότητες κατάρτισης συμβάλλουν στην ενδυνάμωση του προσωπικού, διατηρούν υψηλά ακαδημαϊκά και επαγγελματικά πρότυπα και διευκολύνουν τη συνεργασία στο πλαίσιο του δικτύου των γυναικείων εγκαταστάσεων.

Εργασιακή εμπειρία

Η ομαδική εργασία είναι, για όλους τους ερωτηθέντες χειριστές, θεμελιώδης και η επικοινωνία φαίνεται να είναι απαραίτητο χαρακτηριστικό για την εκτέλεση της καθημερινής εργασίας στις εγκαταστάσεις υποδοχής. Η συνεργασία μεταξύ της ομάδας είναι χρήσιμη για την επίτευξη των στόχων που έχουν προσδιοριστεί και που ελπίζεται να επιτευχθούν, κάθε μέλος της ομάδας θεωρείται θεμελιώδες. Η ομαδική εργασία είναι πολύ σημαντική στο πλαίσιο της εργασίας και όλοι οι συμμετέχοντες εκτιμούν τις εμπειρίες των συναδέλφων ως βοήθημα για την απόκτηση περαιτέρω γνώσεων και τη βελτίωση της δικής τους αποτελεσματικότητας.

Ορισμένοι επαγγελματίες θεωρούν απαραίτητη τη συνεχή κατάρτιση και οι συχνές συνεδριάσεις τους επιτρέπουν να αισθάνονται ότι υποστηρίζονται και ότι έχουν την ευκαιρία να εκφράζουν τυχόν αμφιβολίες σχετικά με τον τρόπο παρέμβασης σε ορισμένες καταστάσεις.

"Υποστηρίζει τη δουλειά μου, επειδή στην ομάδα έχουμε όλοι διαφορετικό υπόβαθρο, οπότε έχουμε μια διεπιστημονική προσέγγιση για τη φροντίδα του πυρήνα. Έτσι, προσφέρω τις δεξιότητές μου ως παιδαγωγός, υπάρχουν εκείνοι που προσφέρουν τις δεξιότητές τους ως ψυχολόγος, εκείνοι που προσφέρουν τις δεξιότητές τους ως κοινωνικός λειτουργός, και εδώ είναι που έρχεται η καλή ομαδική εργασία".

Όσον αφορά τη σχέση με τις μητέρες, αυτή ορίζεται ως συνεχής υποστηρικτική εργασία, χωρίς ποτέ να τις αντικαθιστά, αλλά να στέκεται στο πλευρό τους. Και αυτή είναι μια σχέση συνεργασίας μεταξύ των γυναικών και των φορέων, χωρίς την οποία δεν θα ήταν δυνατή η εργασία

"...πρόκειται για μια σχέση αμοιβαιότητας και ανταλλαγής, συγκεκριμένα μου δίνουν και εγώ τους δίνω, επίσης όσον αφορά την προσωπική ανάπτυξη, κατά καιρούς με υποστηρίζουν επίσης, τον τρόπο που πρέπει να τους προσεγγίσω, είναι μια αμοιβαία προσφορά. Προφανώς, σε στιγμές που βλέπω πολλές δυσκολίες μαζί τους, η δουλειά μου είναι να τους βοηθήσω να ξεπεράσουν αυτές τις ανησυχίες, οπότε ευνοώ πολύ την ανταλλαγή ιδεών, τον διάλογο, να δω τι τους αναστατώνει, τι μπορούμε να κάνουμε ώστε να ξεπεράσουν τα εμπόδια μέσα ή έξω. Η σχέση τους με τα παιδιά τους, αν ίσως δεν ξέρουν πώς να τα πάρουν, τι να κάνουν για να αναλάβουν το ρόλο τους ως μητέρα. Είναι επίσης μια ανάπτυξη για μένα, επειδή δεν είμαι μητέρα και επομένως δεν μπορούσα να μπω εντελώς στη θέση τους...".

Ως εκ τούτου, η σχέση με τις μητέρες υποδοχής βασίζεται, για όλους τους φορείς, στις αρχές της εμπιστοσύνης, της ειλικρίνειας, της αλληλεγγύης, της συνεργασίας και της υποστήριξης. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για μια μη κατευθυντική σχέση που χαρακτηρίζεται από γνησιότητα, ενσυναίσθηση, ενεργή ακρόαση και άνευ όρων θετική εκτίμηση, μέσω της οποίας επιτυγχάνεται η ενδυνάμωση των μητέρων υποδοχής. Πολλές από αυτές αποδίδουν τη στενή σχέση τους με τις μητέρες υποδοχής στο γεγονός ότι είναι και οι ίδιες μητέρες και μπορούν να τις κατανοήσουν καλύτερα μέσα από το γονεϊκό τους ρόλο.

Μεταξύ των νεότερων χειριστών, μια κοινή δυσκολία αφορά την ηλικία, καθώς υπάρχουν αρκετοί χρήστες που είναι μεγαλύτεροι από αυτούς και αυτό κάνει τις μητέρες να πιστεύουν ότι δεν γίνονται πλήρως κατανοητές αρχικά η νεαρή μου ηλικία ευνόησε τις σχέσεις μεταβίβασης και αντιμεταβίβασης, επομένως καταστάσεις στις οποίες οι μητέρες δεν αντιλαμβάνονταν το ρόλο μου ή αισθάνονταν ότι ήταν πολύ κοντά στη δική τους ηλικία, οπότε αρχικά το έργο μου ήταν να παραμείνω το σημείο αναφοράς τους αλλά να διατηρήσω τη θέση μου ως ρόλο, γιατί ξέρουμε

πολύ καλά ότι μεταξύ ρόλου και λειτουργίας υπάρχει μεγάλη διαφορά και σε κάθε περίπτωση πρέπει να γίνει αντιληπτή ακριβώς για να μπορέσουμε να γίνουμε σημεία αναφοράς, όχι για να θέσουμε σε εφαρμογή καταστάσεις απόλυτης φιλίας και όχι άμεσης αντιπαράθεσης με τον ρόλο, οπότε αυτό για μένα ήταν και μια δουλειά πάνω στον εαυτό μου, γιατί και για μένα ήταν δύσκολο να σχετιστώ, αφού ήταν πολύ μικρές".

Οι περισσότεροι κοινωνικοί λειτουργοί παραδέχθηκαν ότι αντιμετωπίζουν αρκετές προκλήσεις στην καθημερινή τους πρακτική. Πρώτα απ' όλα, η δυσπιστία που χαρακτηρίζει τις γυναίκες θύματα βίας δυσκολεύει το άνοιγμά τους, ιδίως όταν οι γυναίκες και οι κοινωνικοί λειτουργοί μιλούν διαφορετικές γλώσσες. Άλλες δυσκολίες αφορούν την ακύρωση των συμβουλευτικών συνεδριών, τη συνεργασία με άλλες υπηρεσίες, την έλλειψη πόρων, την πολυπλοκότητα των αιτημάτων και τις πιθανές απειλές από τους συζύγους.

Όσον αφορά τις στιγμές ακρόασης, αν και τόσο ο ψυχολόγος όσο και η κοινωνική λειτουργός αφιερώνουν συγκεκριμένους χώρους ακρόασης κατά τη διάρκεια των ωρών τους στη μονάδα, οι χειριστές πιστεύουν ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένη στιγμή μαζί τους, αλλά ότι όλη η ημέρα είναι αφιερωμένη στην ακρόαση των αναγκών της μητέρας. Συγκεκριμένα, ο χρόνος που αφιερώνεται στην ακρόαση συμπίπτει με το βράδυ, αφού οι μητέρες έχουν βάλει τα παιδιά για ύπνο, αφιερώνουν λίγο χρόνο γι' αυτά και μαζί με τον χειριστή υπηρεσίας συζητούν για την ημέρα που πέρασε, τυχόν αμφιβολίες ή ειδικές ανάγκες.

Οι φορείς δηλώνουν ότι στις εγκαταστάσεις τους πραγματοποιούνται θεματικά εργαστήρια, με βάση τις γιορτές για παράδειγμα, αλλά και ειδικά εργαστήρια με βάση τα συναισθήματα (δημιουργική ανάγνωση, δημιουργική σκέψη...), την ανακύκλωση και τον σεβασμό στο περιβάλλον. Η δυσκολία που αντιμετωπίζουν είναι ότι δεν είναι σε θέση να οργανώσουν δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν ταυτόχρονα μητέρες και παιδιά, και αυτό οδηγεί συχνά σε απόσπαση προσοχής και έλλειψη προσοχής εκ μέρους μιας από τις ομάδες-στόχους.

Τα υποκείμενα που εμπλέκονται στη σύνταξη της Π.Ε.Ε. είναι οι χειριστές, οι οποίοι συμπληρώνουν τα δελτία παρατήρησης ανά τρίμηνο, ο κοινωνικός λειτουργός και ο διευθυντής της μονάδας και, τέλος, ο αναφερόμενος στην Π.Ε.Ε., ο οποίος σε δύο εγκαταστάσεις συμπίπτει με δύο εκπαιδευτικούς και σε μια τρίτη με τον κοινωνικό λειτουργό. Η παρατήρηση που διενεργείται είναι συνεχής, μέσω των φύλλων παρατήρησης συλλέγονται οι πληροφορίες και τα προς αντιμετώπιση προβλήματα που παρατήρησε ο κάθε χειριστής κατά τη διάρκεια της βάρδιας του. Η μητέρα

εμπλέκεται μέσω του διαμοιρασμού της Π.Ε.Ε., ο διαμοιρασμός αυτός πραγματοποιείται από τον κοινωνικό λειτουργό της δομής ή από τον υπεύθυνο της Π.Ε.Ε.. Και στις τρεις δομές στις οποίες εργάζονται οι ερωτηθέντες χειριστές, αυτή είναι η κοινή γραμμή για τη σύνταξη και την παρακολούθηση του Ρ.Ε.Ι.

Εμπειρίες συναισθηματικής νοημοσύνης

Όλοι οι εμπειρογνώμονες συμφωνούν ότι η εκπαιδευτική ανεξαρτησία είναι σημαντική και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του έργου. Εργάζονται εντατικά για την ανεξαρτησία και την προετοιμασία για ανεξάρτητη διαβίωση. "Αυτονομία στη ζωή του ατόμου" ένας εμπειρογνώμονας θέλησε να τονίσει ότι δεν είναι σημαντική μόνο η εκπαιδευτική αυτονομία αλλά και η ανάληψη του ελέγχου της ζωής του ατόμου. Ένας άλλος εμπειρογνώμονας συμφώνησε μαζί της λέγοντας ότι η (επίσημη) εκπαίδευση βρίσκεται στην τελευταία θέση επειδή οι δικαιούχοι έχουν τέτοια προβλήματα που είναι δύσκολο να επικεντρωθούν στην εκπαίδευση. "Η αυτονομία ενθαρρύνεται, (...) αλλά το θέμα της εκπαίδευσης συχνά μένει ανέγγιχτο". Η εκπαιδευτική αυτονομία συνδυάζεται με περαιτέρω οικονομική αυτονομία, με δυνατότητες απασχόλησης, αυτονομία, ώστε να δημιουργηθούν καλύτερες συνθήκες για τη ζωή και την οικογένεια της γυναίκας, ώστε η γυναίκα να μην αναγκάζεται να επιστρέψει στον σύζυγό της (θύτη) λόγω οικονομικής εξάρτησης. Η εκπαιδευτική αυτονομία επιτυγχάνεται άμεσα μέσω εργαστηρίων που εστιάζουν στην αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμηση, μέσω των οποίων συνειδητοποιούν τι θα μπορούσαν να κάνουν ή τι έχουν ήδη κάνει ή τι ήθελαν να κάνουν και δεν είχαν τις ευκαιρίες μέχρι τώρα.

Οι επαγγελματίες συμφωνούν ότι η έλλειψη κινήτρων της μητέρας για αλλαγή αποτελεί δυσκολία σε αυτό το είδος εργασίας. Οι δικαιούχοι που βρίσκονται στο κέντρο φροντίδας παρά τη θέλησή τους είναι λιγότερο πρόθυμοι να συνεργαστούν, ακόμη και αν χρειάζονται μεγάλη βοήθεια. Η ενθάρρυνση της υπευθυνότητας και του υψηλότερου επιπέδου αυτοεκτίμησης των μητέρων μπορεί συχνά να αποτελεί δυσκολία. Ορισμένες ωφελούμενες δεν έχουν ρεαλιστικές προσδοκίες, θα ήθελαν να τα λύσουν όλα αμέσως. Ορισμένοι δυσκολεύονται να ορίσουν ή να ιεραρχήσουν τα προβλήματα. Μερικές φορές προκύπτουν ήδη στο τέλος μιας νομικής διαδικασίας (π.χ. οι προθεσμίες για τις προσφυγές περνούν, αλλά έχουν περάσει τη διαδικασία χωρίς υποστήριξη), οπότε οι εργαζόμενοι δεν μπορούν να κάνουν τίποτα άλλο από το να ακούνε.

Όλοι οι επαγγελματίες συμφωνούν ότι δεν υπάρχουν ειδικές κατευθυντήριες γραμμές και πρωτόκολλα που να αφορούν τις μητέρες που είναι θύματα βίας, ώστε να μπορούν να αναπτύξουν επαρκές επίπεδο εκπαιδευτικής αυτονομίας. Ένας εμπειρογνώμονας δηλώνει ότι χρησιμοποιούν τα σχέδια ασφαλείας που ακολουθούν με τις γυναίκες (επικεντρώνονται στη δικτύωσή τους στις τοπικές κοινότητες, αναζητώντας πόρους που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν ως συμβουλευτικό ή οικογενειακό κέντρο). Ωστόσο, αναγνωρίζουν ότι εντός των εγκαταστάσεων όπου εργάζονται υπάρχει μια κοινή γραμμή στην εργασία με αυτόν τον τύπο χρηστών, η οποία αφορά επομένως την κοινή χρήση ενός μοντέλου παρέμβασης που βασίζεται στον σεβασμό και την κεντρική θέση του ατόμου.

Όσον αφορά τα εργαλεία και τα μοντέλα που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια των ωρών εργασίας για την εκπαίδευση των γυναικών υποδοχής στη συναισθηματική νοημοσύνη, ορισμένοι φορείς πιστεύουν ότι μέσω των εργαστηρίων μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι κατάλληλες μέθοδοι για τη μετάδοση εκπαιδευτικών μηνυμάτων όχι μόνο στις γυναίκες αλλά και στους ανηλίκους. Όλοι οι φορείς συμφωνούν ότι η εργασία στη συναισθηματική νοημοσύνη των μητέρων είναι πολύ σημαντική και αποτελεσματική για την επίτευξη των αναμενόμενων στόχων

"Είναι πολύ σημαντικό, επίσης, επειδή οι μητέρες έρχονται εδώ, ιδίως οι γυναίκες που έχουν υποστεί βία, πιστεύοντας ότι είναι ένοχες, δηλαδή ότι υπήρξα θύμα βίας επειδή φταίω εγώ, εδώ είναι που μπαίνει ο ρόλος του εκπαιδευτικού, που εργάζεται στη συναισθηματική της νοημοσύνη, στο συναισθηματικό της πεδίο, κάνοντάς την να συνειδητοποιήσει ότι η γυναίκα θύμα βίας δεν είναι ένοχη, είναι μόνο θύμα. Από εκεί ξεκινάει ένα μονοπάτι συνειδητοποίησης που οδηγεί τις μητέρες να συνειδητοποιήσουν ότι είναι γυναίκα, το να είσαι γυναίκα δεν προκαλεί τον άνδρα για τον οποίο πρέπει να δεχτείς το ξύλο, πριν γίνεις μητέρα είσαι ακόμα γυναίκα και επομένως αποδέχεσαι τον εαυτό σου πρώτα ως γυναίκα, μετά ως μητέρα, ως σύντροφος, είναι ένα μονοπάτι συνειδητοποίησης και αυτονομίας σε αυτονομία 360°, όχι μόνο για τη διαχείριση του παιδιού αλλά και για τη διαχείριση των δικών τους συναισθημάτων, στη διαχείριση των δικών τους χώρων, των τοκετών κ.ο.κ."

Αν και έχουν εκδοθεί αρκετά βιβλία για τη συναισθηματική νοημοσύνη και αναγνωρίζουν ότι υπάρχουν μαθήματα για το θέμα αυτό στα πανεπιστήμια, κανένας από τους ερωτηθέντες δεν μπόρεσε να προσδιορίσει συγκεκριμένη εκπαίδευση ή μοντέλα/εργαλεία για τη βελτίωση των δεξιοτήτων της συναισθηματικής νοημοσύνης των δικαιούχων σε δομές φιλοξενίας. Εξαρτάται σε

μεγάλο βαθμό από τον σύμβουλο αλλά και από τον ωφελούμενο. Ο σύμβουλος μπορεί να χρησιμοποιήσει όλες τις μεθόδους που έχει στη διάθεσή του, αλλά τελικά κανείς δεν ξέρει πόσο ή αν οι ωφελούμενοι το μεταφέρουν.

Σε γενικές γραμμές, η επεξεργασία των δεξιοτήτων συναισθηματικής νοημοσύνης είναι μια σχετικά μακρά διαδικασία και ο χρόνος που περνούν οι γυναίκες στο καταφύγιο δεν επαρκεί για μακροπρόθεσμο αντίκτυπο (συνήθως μόνο μερικές εβδομάδες ή μερικούς μήνες κατά μέσο όρο). Η ψυχική κατάσταση των ωφελούμενων μερικές φορές δεν τους επιτρέπει να αποκτήσουν περαιτέρω γνώσεις.

Αφού μοιράστηκαν τον ορισμό, όλοι οι επαγγελματίες συμφώνησαν ότι στην εργασιακή τους πρακτική είναι μια θεμελιώδης πτυχή της εργασίας και ότι είναι μια δεξιότητα που χρησιμοποιείται συνεχώς για να κατανοήσουν οι μητέρες τις ανάγκες και τα συναισθήματα των άλλων.

Πιστεύουν επίσης ότι χρησιμοποιείται ευρέως στα κέντρα που φιλοξενούν γυναίκες που είναι θύματα βίας, επειδή πρόκειται συχνά για γυναίκες με χαμηλή αυτοεκτίμηση και η δυνατότητα να εργαστούν πάνω στην πτυχή της συναισθηματικής νοημοσύνης μπορεί να τους επιτρέψει να κατανοήσουν πρώτα τα συναισθήματά τους, να ξέρουν πώς να τα διαβάζουν και να τα τροποποιούν υπό το πρίσμα της συνειδητοποίησης της προσωπικής τους ιστορίας.

"Εισέλθετε στο συναισθηματικό πεδίο του άλλου ατόμου και συλλάβετε τις εξέχουσες πτυχές, οι οποίες στη συνέχεια σας επιτρέπουν να συνδεθείτε. Όταν είπα προηγουμένως ότι πρέπει πάντα να προσαρμόζεστε στο πρόσωπο που έχετε απέναντί σας, είναι αλήθεια γιατί είμαστε όλοι διαφορετικοί και έτσι πρέπει να συλλάβετε τις διαφορετικές πτυχές, η στάση θα αλλάζει ανάλογα με το ποιον έχουμε απέναντί μας. Αλλά αυτό είναι θεμελιώδες για τη δουλειά μας".

Εμπειρίες εκπαιδευτικής αυτονομίας

Όσον αφορά τις γονεϊκές δεξιότητες, οι μητέρες υποστηρίζονται ανάλογα με τις ανάγκες τους, η υποστήριξη των μητέρων εξαρτάται επίσης από τον εργαζόμενο, πρέπει να γίνεται με πολύ επιδέξιο τρόπο και να λαμβάνεται υπόψη η ευαλωτότητα των μητέρων.

Οι μητέρες στα κέντρα υποδοχής αναλαμβάνουν γρήγορα την ευθύνη για τη ζωή τους: "Η αντιμετώπιση των συνεπειών του κοινωνικού αποκλεισμού είναι ζωτικής σημασίας. Τελικά, ο στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι θα είναι σε θέση να ξεκινήσουν τη ζωή τους εντελώς ανεξάρτητα. Και ταυτόχρονα να είναι γονείς πλήρους απασχόλησης. Να είναι αποτελεσματικοί στη ζωή και να

ανταπεξέρχονται σε ό,τι χρειάζεται να γίνει. Και αν δεν μπορείτε, ζητήστε βοήθεια... και να ξέρετε πώς να ζητήσετε βοήθεια, γιατί δεν ξέρουν καν πού να ζητήσουν βοήθεια. Πού να ψάξουν και πού να βρουν βοήθεια".

Δεν υπάρχουν κατευθυντήριες γραμμές, αλλά υπάρχουν ενδείξεις για το τι πρέπει να παρατηρηθεί και να αντιμετωπιστεί. "Ο τρόπος αντιμετώπισής του, πρέπει να είναι ήδη συνείδηση των συμβούλων". Η εργασία της διεπιστημονικής ομάδας είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη του εξατομικευμένου σχεδίου παρέμβασης, την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, την αξιολόγηση της περίπτωσης και την αποκατάσταση του βοηθούμενου ατόμου. Η αντιμετώπιση περιπτώσεων θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας απαιτεί μια καλά δομημένη παρέμβαση, προσαρμοσμένη στις ανάγκες του ωφελούμενου, μαζί με μια ομάδα ειδικών, που στο εξής θα αναφέρεται ως διεπιστημονική ομάδα.

Από την άποψη των θετικών πτυχών που εντοπίστηκαν ως αποτέλεσμα της ομαδικής εργασίας, μπορεί κανείς να αναφέρει: "Ανάπτυξη δεξιοτήτων αλληλεπίδρασης", "ευρύτερη κατανόηση των αναγκών του δικαιούχου", ευκολία στη λήψη αποφάσεων, εντοπισμός κοινών αξιών- ανάπτυξη "νέων στρατηγικών", "εξάσκηση, με την ομάδα μου, της διεκδικητικής επικοινωνίας, της ενσυναίσθησης, των κοινωνικών δεξιοτήτων".

Η πτυχή της ανάπτυξης των γονικών δεξιοτήτων αποτελεί κεντρικό σημείο στο έργο των φορέων και περιλαμβάνει, για παράδειγμα, την υποστήριξη των μητέρων στο πώς να διαχειρίζονται τα παιδιά τους, πώς να επενδύουν τον ελεύθερο χρόνο τους, πώς να παίζουν με τα παιδιά τους, πώς να αναλαμβάνουν ευθύνες. Η αυτονομία είναι μια θεμελιώδης πτυχή που πρέπει να επιτευχθεί αμέσως μετά την τοποθέτησή τους, και για το λόγο αυτό η ομάδα τις υποστηρίζει στην αναζήτηση δραστηριοτήτων κατάρτισης και εργασίας, στην αναζήτηση κατοικίας, αν δεν έχουν, στην αναζήτηση μιας ομάδας υποστήριξης που θα τους επιτρέψει να μην βρεθούν μόνες τους μόλις ολοκληρώσουν τη διαμονή τους στις δομές υποδοχής.

"Έτσι, η υποστήριξή μας συνίσταται τόσο στην υποστήριξη όσο και στη συνοδεία τους κατά την εκτέλεση ενός σημαντικού έργου, χρήσιμου για τα παιδιά τους, στην επίβλεψη και στη διαπίστωση ότι αυτό που κάνουν είναι κατάλληλο για αυτό που πρέπει να κάνουν με τα παιδιά τους. Υποστήριξη, εποπτεία και συνοδεία, γιατί προφανώς πρέπει να τους ακολουθήσουμε στη διαδικασία ανάπτυξής τους και στη γονεϊκότητα, ακόμη και αν σε ορισμένες περιπτώσεις δεν το χρειάζονται, αλλά εξαρτώνται από κάποια πράγματα όπου αισθάνονται στο έλεος του εαυτού

τους, γιατί δεν ξέρουν τι να κάνουν και πώς να το κάνουν, και το καθήκον μας είναι ακριβώς να τους συνοδεύσουμε, ώστε να είναι σε θέση στη συνέχεια να το κάνουν αυτόνομα".

Κανένας από τους ερωτηθέντες δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές ή/και πρωτόκολλα για τις μοναχικές μητέρες/θύματα βίας, ώστε να μπορέσουν να αναπτύξουν επαρκές επίπεδο εκπαιδευτικής αυτονομίας, εκτός από ορισμένα διεθνή πρωτόκολλα που δεν εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, κανένας από αυτούς δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει εργαλεία/μοντέλα που χρησιμοποιούνται στις υπηρεσίες τους για να καταστεί δυνατή η εκπαιδευτική αυτονομία των ωφελούμενων, με εξαίρεση δομημένα εργαλεία που αφορούν την επαγγελματική συμβουλευτική ή την ανάπτυξη δεξιοτήτων και εκπαιδευτικά σενάρια που βοηθούν τις γυναίκες να αξιολογήσουν τις ανάγκες τους και τους τρόπους κάλυψής τους.

Κατά τη διαδικασία παρέμβασης, το θύμα καλείται να συμμετάσχει σε ομαδικές συναντήσεις μαζί με άλλες μητέρες και σε ατομικές συναντήσεις. Η συμμετοχή θα οδηγήσει στον εντοπισμό των αναγκών και θα διευκολύνει την εφαρμογή ενός σχεδίου παρέμβασης που είναι απαραίτητο για την αποκατάστασή της.

Ο δικαιούχος βοηθιέται/καθοδηγείται στην απόκτηση γονικών δεξιοτήτων:

- μέσω συμβουλευτικών συνεδριών, επικύρωσης, παρέμβασης ανάλογα με τις ανάγκες του δικαιούχου "ανάλογα με τις ανάγκες, παρέχουμε πληροφορίες σχετικά με τη συμπεριφορά/στάση των παιδιών ή της μητέρας απέναντι στα παιδιά", "τους δείχνουμε πώς να το κάνουν".
- Συλλογικές παρεμβάσεις στις οποίες συμμετέχει όλη η ομάδα - εργαστήρια, εκπαίδευση γονέων και κοινωνικών δεξιοτήτων.

Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, οι μητέρες υποστηρίζονται στην ανάπτυξη των γονικών τους δεξιοτήτων σύμφωνα με τις επιθυμίες και τις ανάγκες τους. Πιο συγκεκριμένα, η συμβουλευτική ή η ψυχοεκπαίδευση αποσκοπεί στην ενδυνάμωσή τους μέσω παρεμβάσεων όπως οι σχολές γονέων που διοργανώνονται από διάφορους φορείς. Επιπλέον, όλες οι συνεντευξιαζόμενες συμφωνούν ότι η εκπαιδευτική αυτονομία των μοναχικών μητέρων/θυμάτων βίας είναι ένας πολύ σημαντικός στόχος των υπηρεσιών τους και συνήθως διαπιστώνουν σε ποιο βαθμό έχει επιτευχθεί μέσω της παρακολούθησης.

FOCUS GROUP

Μεταξύ 15.11.2021 και 27.01.2022, πραγματοποιήθηκαν 10 ομάδες εστίασης: 5 με κοινωνικούς λειτουργούς και 5 με μητέρες που φιλοξενούνται σε καταφύγια για θύματα ενδοοικογενειακής βίας στις χώρες εταίρους (Εσθονία, Κροατία, Ελλάδα, Ιταλία και Ρουμανία).

FOCUS GROUP MOMS

Ο μέσος αριθμός των συμμετεχόντων ήταν 4,6 με 3 συμμετέχοντες από την Κροατία και την Εσθονία, 4 από τη Ρουμανία, 6 από την Ελλάδα και 7 από την Ιταλία.

Στην ομάδα μελέτης συμπεριλήφθηκαν όλες οι ηλικιακές ομάδες από 18 έως 45 ετών και άνω. Επιπλέον, οι περισσότερες από τις δικαιούχους είναι μητέρες τουλάχιστον ενός παιδιού.

Οι μητέρες επωφελούνται από τις υπηρεσίες των συμβουλευτικών κέντρων, των κέντρων έκτακτης ανάγκης και αποκατάστασης και των κοινωνικών διαμερισμάτων. Η περίοδος παραμονής σε εξειδικευμένες υπηρεσίες κυμαίνεται από 1-3 μήνες έως 7 μήνες +.

Οι ακόλουθες δηλώσεις αντικατοπτρίζουν τη γενική εικόνα της δυναμικής μεταξύ των δικαιούχων που συμμετείχαν στην ομάδα εστίασης:

"αν και δεν γνωρίζονταν μεταξύ τους πριν από αυτή τη συνάντηση, ανέπτυξαν καλή επικοινωνία νωρίς/με σχετική ευκολία και ένιωσαν άνετα να μοιράζονται τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους".

"δήλωσαν ότι ένιωθαν ότι είχαν πολλά κοινά μεταξύ τους και όλες συμφώνησαν σε ένα αίσθημα αποδοχής και ικανοποίησης, καθώς συνειδητοποίησαν ότι σίγουρα δεν ήταν οι μόνες που αντιμετώπιζαν δύσκολες καταστάσεις- μέσω της συζήτησης ένιωσαν ότι η μία μπορούσε να βοηθήσει την άλλη πιο αποτελεσματικά, επίσης στο ρόλο της ως μητέρα".

Οι συμμετέχοντες ήταν συνεπείς και υπέβαλαν στους διοργανωτές της ομάδας εστίασης πρόσθετες ερωτήσεις.

Οι μητέρες που θηλάζουν είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν με τα μωρά τους, ενώ η γενική ατμόσφαιρα ήταν αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αποδοχής.

Οι συμμετέχοντες ήταν ανοιχτοί στη συζήτηση και παρείχαν πολλές πληροφορίες σχετικά με την υπηρεσία.

Οι γυναίκες δικαιούχοι ενθαρρύνθηκαν να συμμετάσχουν στη συζήτηση και να παρουσιάσουν τις απόψεις τους για το θέμα. Παρατηρήθηκε ότι οι γυναίκες που βρίσκονταν στο σύστημα προστασίας για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα συμμετείχαν περισσότερο στη συζήτηση. Συνολικά,

η συζήτηση ήταν καλή. Οι συμμετέχοντες ήταν ανοιχτοί και, όταν ήταν απαραίτητο, ειλικρινείς και επικριτικοί. Οι ωφελούμενες γυναίκες που βρίσκονταν για μεγάλο χρονικό διάστημα στις κοινωνικές υπηρεσίες είχαν την ευκαιρία να ενθαρρύνουν τις νεοεισερχόμενες και να τους πουν ότι θα ξεπεράσουν αυτή τη δύσκολη περίοδο με τη βοήθεια των ειδικών.

Οι απαντήσεις στα ερωτήματα που τέθηκαν αναλύθηκαν παρακάτω.

Τι είδους υπηρεσίες λαμβάνουν οι μητέρες; Ποια είναι η γενική αντίληψη των υπηρεσιών που παρέχονται στις μητέρες σχετικά με τη γονική μέριμνα από τις υπηρεσίες στις οποίες συμμετέχουν;

Όσον αφορά τις κοινωνικές υπηρεσίες που προσφέρονται στους δικαιούχους, μπορούμε να αναφέρουμε τη στέγαση, το κοινωνικό διαμέρισμα, την κοινωνική συμβουλευτική, την ψυχολογική συμβουλευτική, την ψυχοθεραπεία, τη νομική συμβουλευτική, τη συμβουλευτική για ανηλίκους, την ιατρική περίθαλψη για τους ίδιους και το παιδί, την υποστήριξη για τα έξοδα διατροφής ή άλλες επείγουσες ανάγκες του ζευγαριού μητέρας-παιδιού, καθώς και εκπαιδευτικά προγράμματα ειδικά για κάθε κέντρο (εργαστήρια, ομάδες υποστήριξης κ.λπ.).

Η συνολική αντίληψη των παρεχόμενων υπηρεσιών χαρακτηρίστηκε ως καλή και πολύ καλή.

Οι ωφελούμενοι περιέγραψαν τη βοήθεια που έλαβαν από τις κοινωνικές υπηρεσίες ως σημαντική για αυτούς και ως πηγή ειρήνης και ηρεμίας. Ορισμένοι από τους ωφελούμενους αναφέρουν την ευγενική υποδοχή που έτυχαν, το ζεστό γεύμα, τις αγκαλιές και το οικείο περιβάλλον.

Οφέλη: Ανεξάρτητα από τις υπηρεσίες που ελήφθησαν (στέγαση, συμβουλευτική: κοινωνική, ψυχολογική, νομική, προσωπική διαχείριση, οικονομική υποστήριξη, βοήθεια στην εξεύρεση εργασίας, ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, φροντίδα παιδιών, διαμεσολάβηση με τις αρχές), όλες περιγράφηκαν ως άμεσες, αναγκαίες και χρήσιμες.

Το πλαίσιο μέσα στο οποίο λαμβάνονται οι κοινωνικές υπηρεσίες έχει περιγραφεί ως οικογενειακό, ενσυναισθητικό και θετικό.

Δυσκολίες: Όλοι οι συμμετέχοντες στις ομάδες εστίασης ανέφεραν την πρόκληση που σχετίζεται με την ευημερία των παιδιών γενικά, οι υπηρεσίες θα πρέπει να επικεντρώνονται όχι μόνο στη μητέρα αλλά και στο παιδί ή στη σχέση μεταξύ των δύο, καθώς και την καλύτερη οργάνωση όσον

αφορά τις δραστηριότητες που διεξάγονται στο παιδικό κέντρο, την παροχή φροντίδας για τα παιδιά από το προσωπικό του κέντρου (όταν το απαιτεί η κατάσταση).

Άλλες προκλήσεις που ανέφεραν οι ωφελούμενοι ήταν: ο φόβος για το μέλλον (μετά την έξοδο από το κέντρο) και ο περιορισμένος χρόνος που περνούν με το παιδί τους (λόγω του προγράμματος εργασίας). Οι ωφελούμενοι περιέγραψαν ως συνεχή πρόκληση τον αγώνα για την ανάκτηση των δυνάμεων και την επιστροφή στην κανονική ζωή.

Περιγράψτε εν συντομία τι δήλωσαν οι συμμετέχοντες στην ομάδα εστίασης ότι τους δυσκόλεψε στη λήψη των υπηρεσιών.

Οι συμμετέχουσες δήλωσαν ότι χρειάζονταν περισσότερη "ελευθερία το Σαββατοκύριακο" και ότι τα αιτήματά τους επικεντρώνονταν περισσότερο στις ανάγκες των παιδιών τους παρά στις δικές τους ανάγκες ως γυναίκες.

Ορισμένοι δικαιούχοι αναγκάστηκαν να φύγουν από το σπίτι με τα μισά μόνο από τα παιδιά τους. Ακόμη και αν διατηρούν τηλεφωνική επαφή, αυτή είναι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που έχουν αντιμετωπίσει μέχρι στιγμής.

Οι συμμετέχοντες πρότειναν περισσότερη θεραπεία και ψυχολογική συμβουλευτική για τα παιδιά-σύνθετες υπηρεσίες για τα παιδιά (σχέδιο αποκατάστασης κ.λπ.).

Περιγράψτε εν συντομία Είναι δυνατόν να φανταστείτε την αλλαγή ορισμένων κανόνων σχετικά με τα γεύματα, τα ψώνια και την αυτονομία των τροφίμων;

Ορισμένοι από τους ωφελούμενους είναι σε θέση να κάνουν τα ψώνια τους, με τη βοήθεια των κοινωνικών κουπονιών που λαμβάνουν κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στη δομή. Είναι ικανοποιημένοι που μπορούν να επιλέγουν οι ίδιοι τα τρόφιμά τους.

Για τους άλλους δικαιούχους, επισημαίνουμε ότι οι συμμετέχοντες συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και επιλογής τροφίμων και συντάσσουν κατάλογο με αυτά που τους λείπουν και αυτά που θα ήθελαν - κάτι που εκτιμάται.

Οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες θεώρησαν τους κανόνες "λογικούς", "κοινής λογικής και απαραίτητους για τη ζωή της κοινότητας", "δεν έχουν αντίρρηση για τη δίαιτα",

Αναφέρθηκαν διάφορες αλλαγές που επιθυμούσαν οι δικαιούχοι, όπως η ύπαρξη φαγητού στα δωμάτια και η δυνατότητα διαφορετικού φαγητού.

Περιγράψτε εν συντομία Πώς θα ήταν δυνατόν να αλλάξει η διαχείριση του ελεύθερου χρόνου με τα παιδιά; Τι θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά;

Οι δικαιούχοι είναι ικανοποιημένοι από την ποικιλία των δραστηριοτήτων (βοήθεια για το σπίτι, μαθήματα ιππασίας, εργαστήριο χωρίς αποκλεισμούς που παρακολούθησαν τα παιδιά τους μαζί με αυτιστικά παιδιά και το οποίο διοργανώθηκε από μια ένωση εταίρο, κ.λπ.)

Επισημαίνουν επίσης ότι:

- Θα ήταν πολύ χρήσιμο εάν το ίδρυμα μπορούσε επίσης να παρέχει υπηρεσίες φροντίδας παιδιών.
- τα παιδιά έχουν πολύ ελεύθερο χρόνο
- η μητέρα δεν έχει αρκετή εξουσία και χρειάζεται επιπλέον βοήθεια για τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών της, επειδή θεωρεί ότι περνούν πολύ χρόνο μπροστά στην τηλεόραση, τα κινητά τηλέφωνα και τους φορητούς υπολογιστές
- καθώς και εργαστήρια για παιδιά

Περιγράψτε συνοπτικά Πώς θα θέλατε να παρέμβετε στις επιλογές σχετικά με τη διαχείριση της ομάδας διαμονής; Πώς θα μπορούσατε να συνεισφέρετε προσωπικά; Θα θέλατε να φέρετε σκηνικά;

Οι δικαιούχοι δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν, ότι δεν έχουν συστάσεις ή ότι είναι ικανοποιημένοι με την τρέχουσα κατάσταση.

Ωστόσο, αρκετοί ωφελούμενοι δήλωσαν ότι ήθελαν να τους ακούει το προσωπικό της δομής όταν το χρειαζόταν και ότι ήθελαν όσο το δυνατόν περισσότερες δραστηριότητες ειδικά για τα παιδιά, ανάλογα με το πρόγραμμα των ωφελούμενων και των κοινωνικών λειτουργιών.

Πώς βελτιώνει την ευημερία τους η παραμονή στην προστατευμένη εγκατάσταση; Παρατηρούν αλλαγές στον τρόπο που αλληλεπιδρούν με τις μητέρες τους όταν βρίσκονται στις προστατευόμενες υπηρεσίες;

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Οι ωφελούμενοι αναγνώρισαν μια μεγάλη διαφορά σε σχέση με το πώς ήταν πριν έρθουν στο κέντρο. Τα στοιχεία της βελτίωσης περιλαμβάνουν: αυτοπεποίθηση, πιο ξεκούραστο ύπνο, πιο ήρεμα παιδιά, λιγότερα επεισόδια κλάματος για αυτά, αίσθηση μεγαλύτερης ασφάλειας, περισσότερο χρόνο για τη σχέση με το παιδί- ενίσχυση του χαρακτήρα τους, εκμάθηση των δικαιωμάτων τους και ανάπτυξη ως καλύτεροι άνθρωποι και καλύτεροι γονείς για τα παιδιά τους- πιο δυνατοί, πιο ανεξάρτητοι και πιο αισιόδοξοι- με αίσθημα ασφάλειας.

Γνωρίζουν ότι έχουν υποστεί σημαντικές θετικές αλλαγές ως αποτέλεσμα της εμπειρίας του καταφυγίου. Αυτές αφορούν κυρίως τη διάθεση, την ικανότητα να ελέγχουν τα συναισθήματα του θυμού, του άγχους και των φόβων και την ικανότητα να σχεδιάζουν και να προβλέπουν μια πιο γαλήνια ζωή.

Παρόλο που οι περισσότερες γυναίκες παρατήρησαν θετικές αλλαγές, μια ωφελούμενη δήλωσε ότι η σχέση της με τον γιο της έγινε πιο τεταμένη αφού έφυγε από το σπίτι (μεγάλη αντίσταση από τον γιο της. Πριν δεν υπήρχε τέτοια αντίσταση. Είναι ο μικρότερος γιος και πάντα την άκουγε και τα πήγαιναν καλά, ενώ τώρα διαφωνεί με ό,τι του λέει η μητέρα του).

Τι πιστεύουν ότι θα τους βοηθήσει να βελτιώσουν τη σχέση τους με τα παιδιά τους; Πώς μπορεί η παραμονή τους σε ένα καταφύγιο ή σε ένα προστατευμένο μέρος να τους βοηθήσει να έχουν μεγαλύτερη επίγνωση της συναισθηματικής τους ευημερίας;

Οι απαντήσεις κυμαίνονταν από ανάγκες όπως ένα ειρηνικό και απαλλαγμένο από τη βία περιβάλλον

σε ειδικές συστάσεις για τους ειδικούς του κέντρου. Αναφέρθηκαν τα ακόλουθα σημεία:

- θα ήθελε να συνεργάζεται συχνότερα με ψυχολόγο.
- η πάλη με τον εαυτό μας, η ειλικρίνεια, η έκφραση των αρνητικών, όχι μόνο των θετικών, και το να βλέπουμε τον εαυτό μας πριν από τους άλλους - αυτά είναι θέματα που οι συμμετέχοντες ανέδειξαν ως σημαντικά.
- θεραπεία για παιδιά και ομάδες υποστήριξης για παιδιά της ίδιας ηλικίας.
- θα προτιμούσαν πολύ πιο πρακτικές, προσανατολισμένες στην πράξη δραστηριότητες (εκδρομές, ψυχαγωγία κ.λπ.) παρά δραστηριότητες εννοιολογικής φύσεως, μελέτης ή συζήτησης.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Πιστεύουν ότι οι πάροχοι υπηρεσιών ή οι σύμβουλοι τους βοηθούν να αντιμετωπίσουν στιγμές θυμού, σύγχυσης, θλίψης, άγχους κ.λπ. Πιστεύουν ότι αυτό θα αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν τα προβλήματα στο μέλλον; Αν ναι, πώς;

Οι ωφελούμενοι δήλωσαν ότι ήταν ικανοποιημένοι που τους άκουγε το προσωπικό του κέντρου και ότι όλα όσα έμαθαν κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο κέντρο (κατανόηση των συναισθημάτων τους, διαχείριση των σχέσεων, βελτίωση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων) θα τους ήταν χρήσιμα αργότερα, μετά την έξοδο από το σπίτι. Οι δηλώσεις των μητέρων περιλάμβαναν επίσης τις ακόλουθες συστάσεις:

- Θα ήταν ευπρόσδεκτη περισσότερη υποστήριξη για το πώς να αντιμετωπίσετε τη σύγχυση και το άγχος.
- οι ωφελούμενοι απάντησαν ομόφωνα ότι λαμβάνουν υποστήριξη από τον ψυχολόγο και τον κοινωνικό λειτουργό για προβλήματα όπως άγχος, σύγχυση, πανικός κ.λπ.
- υπάρχει μεγάλη διαφορά στον τρόπο που βλέπει τα πράγματα τώρα σε σχέση με τον τρόπο που τα έβλεπε πριν...

Πώς μπορούν οι επαγγελματίες να τους βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν καλύτερα τις συναισθηματικά δύσκολες στιγμές;

Οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες τόνισαν τη σημασία του συμβούλου και την ανάγκη να ακουστεί ενεργά από αυτόν/αυτήν. Πιστεύουν ότι το προσωπικό του κέντρου μπορεί να τους βοηθήσει να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους μέσω ατομικών συνεδριών συμβουλευτικής, αλλά πρότειναν και άλλες δραστηριότητες και συστάσεις, όπως

- ομάδες υποστήριξης - η εμπειρία των άλλων. (peer support) που παρέχουν συγκεκριμένη καθοδήγηση για το πώς να αντιμετωπίζουν τα συναισθήματα σε στρεσογόνα γεγονότα.
- Οι μητέρες αναγνωρίζουν τις οργανωτικές δυσκολίες και προσπαθούν να εξισορροπήσουν τις υποχρεώσεις και τις δεσμεύσεις στην εγκατάσταση από την πλευρά του φορέα εκμετάλλευσης.

- Οι επαγγελματίες/συμβουλάτορες/ψυχολόγοι μπορούν πάντα να βοηθήσουν, είτε ανανεώνοντας τις δεξιότητες που έχουν ήδη αναπτύξει οι δικαιούχοι τους είτε βοηθώντας τους να αναπτύξουν νέες, ώστε να αντιμετωπίζουν πιο αποτελεσματικά τις συναισθηματικά δύσκολες στιγμές.
- η παρουσία του φροντιστή/συμβούλου/ψυχολόγου ως προσώπου αναφοράς σε αυτές τις δύσκολες στιγμές μπορεί να είναι χρήσιμη ως πρόσωπο που αποφορτίζει τη δικαιούχο και την κάνει να αισθάνεται καλύτερα
- οι ειδικοί προσαρμόζουν την παρέμβαση στις ανάγκες των δικαιούχων και παρέχουν ατομική, ομαδική, παιδική και μητρική συμβουλευτική.
- Στο κέντρο διεξάγονται ειδικές δραστηριότητες συναισθηματικής διαχείρισης με όλους τους δικαιούχους του κέντρου - μητέρες και παιδιά.

Μεταξύ των πολλών στρατηγικών που χρησιμοποιούν οι επαγγελματίες, ποιες από αυτές μπορούν να τους βοηθήσουν να βελτιώσουν ή να διατηρήσουν μια θετική σχέση με τα παιδιά τους;

Το πρώτο βήμα για να έχει κανείς μια καλή σχέση με τα παιδιά του είναι να δουλέψει πάνω στον εαυτό του. Οι ωφελούμενοι κατανοούν την ανάγκη να λύσουν τα δικά τους εσωτερικά προβλήματα προκειμένου να εργαστούν για την ενίσχυση της σχέσης τους με το παιδί τους. "Δεν μπορείς να έχεις καλή σχέση με τα παιδιά αν δεν έχεις καλή σχέση με τον εαυτό σου".

Για να οικοδομήσουν μια καλή σχέση με το παιδί, οι δικαιούχοι κατανόησαν τη σημασία της χρήσης: επαίνους, αγκαλιές και χαμόγελα,

Συστάσεις:

- η συμβουλευτική γονέων, η συμβουλευτική μητέρας-παιδιού, οι ομάδες υποστήριξης γονέων θα ήταν χρήσιμες (...) ένα είδος σχεδίου δράσης για τα παιδιά ώστε να μεταφέρουν τις σκέψεις τους αλλού.

Κατά τη γνώμη τους, θα ήταν χρήσιμο να εξασκηθούν περισσότερο στη χρήση των συναισθημάτων, της ευγένειας, της στάσης διαλογισμού κ.λπ. προκειμένου να βιώσουν καλύτερα τη σχέση με τα παιδιά; Και με τους άλλους;

Οι ωφελούμενοι εξέφρασαν ομόφωνα ότι η κατανόηση των συναισθημάτων τους τους βοήθησε να έχουν καλύτερες σχέσεις με τους άλλους και με τα παιδιά τους. Επιπλέον, η εκμάθηση των

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

συναισθημάτων τους βοήθησε να εκφράζονται πιο σωστά και να μπορούν να ακούγονται και να ακούν καλύτερα.

Η διαχείριση των συναισθημάτων και ο διαλογισμός περιγράφηκαν ως χρήσιμα ή πολύ ευπρόσδεκτα. Οι ωφελούμενοι ήταν πρόθυμοι να ακολουθήσουν τις οδηγίες των ειδικών για την πρακτική του διαλογισμού, την υιοθέτηση μη βίαιης γλώσσας και κατάλληλου τόνου στην καθημερινή ζωή (τόσο με το παιδί όσο και με τους ενήλικες).

Αντιθέτως, ορισμένοι από αυτούς θεώρησαν την άσκηση αυτή ως "χάσιμο χρόνου". Κατά την αντίληψη της εμπειρίας τους, είναι πολύ πιο χρήσιμο να κάνεις τα παιδιά χαρούμενα μέσω παιγνιώδους ή ψυχαγωγικής δραστηριότητας παρά να μάθεις θεωρητικά πώς να διαχειρίζεσαι τα συναισθήματα.

Διευκρίνισαν ότι οι παρεμβάσεις που είναι αφιερωμένες στα παιδιά πρέπει να είναι ιδιαίτερα ελκυστικές και να επιδεικνύουν μια άμεση αξία που είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη των παιδιών και της γονικής σχέσης.

FOCUS GROUP ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ

Ο μέσος αριθμός των κοινωνικών λειτουργών που συμμετείχαν στην ομάδα εστίασης ήταν 5,8, με 4 εκπροσώπους από την Εσθονία, την Ελλάδα και την Ιταλία, 5 εκπροσώπους από την Κροατία και 9 από τη Ρουμανία. Οι συμμετέχοντες ήταν κυρίως γυναίκες και οι ηλικιακές ομάδες που καλύφθηκαν κυμαίνονταν από 25 έως 45 ετών. Παρόλο που περισσότεροι από τους μισούς ειδικούς που συμμετείχαν στην ομάδα εστίασης είχαν εμπειρία άνω των 5 ετών στον τομέα, μεταξύ των ερωτηθέντων υπήρχαν επίσης αρχάριοι και πρόσφατοι απόφοιτοι που είχαν εργαστεί στο παρελθόν εθελοντικά στον τομέα της φροντίδας για την ενδοοικογενειακή βία.

Η δυναμική ήταν ενεργή και η γενική ατμόσφαιρα θερμή, υποστηρικτική και με σεβασμό. Οι συμμετέχοντες έδειξαν "ενδιαφέρον, διαφάνεια και συμμετοχή στα θέματα που παρουσιάστηκαν". Εξέφρασαν τις απόψεις τους χωρίς δισταγμό και συμπλήρωναν ο ένας τον άλλον: "οι συμμετέχοντες ήταν πολύ ενεργοί, συμμετείχαν και ήταν πρόθυμοι να εκφράσουν τις σκέψεις τους και να μοιραστούν τις απόψεις/στάσεις/πεποιθήσεις τους με τα άλλα μέλη της ομάδας εστίασης".

Οι επαγγελματίες ήταν συνεπείς και το προτεινόμενο θέμα ενδιέφερε όλους τους επαγγελματίες. Οι συμμετέχοντες συζήτησαν από κοινού διάφορα θέματα και μοιράστηκαν εμπειρίες, προκλήσεις,

λύσεις και προτάσεις βελτίωσης. Ήταν επίσης ευτυχείς που συναντήθηκαν και αντάλλαξαν επαφές και εξέφρασαν την ανάγκη και το ενδιαφέρον για περαιτέρω συνεργασία.

Εκτός από τις απαντήσεις που δόθηκαν, οι ειδικοί πρότειναν διάφορες ερωτήσεις και ερωτήματα, τα οποία έφεραν νέα σημεία και πληροφορίες στη συζήτηση, παρέχοντας έτσι μια σημαντική βάση για την κατανόηση των θεμάτων της συζήτησης.

Οι συμμετέχοντες στην ομάδα έδειξαν ενδιαφέρον και άνοιγμα προς τα θέματα που συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της συνάντησης. Τα χαρακτηριστικά που αναδείχθηκαν μεταξύ των μελών της ομάδας ήταν: περιέργεια, διαφάνεια, προθυμία κατανόησης των θεμάτων που τέθηκαν κατά τη διάρκεια της συνάντησης, επαγγελματισμός και καλές επικοινωνιακές δεξιότητες που συνέβαλαν στην ενίσχυση της συνοχής της ομάδας εργασίας, καθώς και μεγάλη εμπειρία στον τομέα.

Οι συμμετέχοντες έχουν διαφορετικό εκπαιδευτικό υπόβαθρο: εγκληματολογία, δημοσιογραφία, κοινοτικά προγράμματα, συμβουλευτική, ψυχοθεραπεία, κοινωνική εργασία και διοίκηση και οι περισσότεροι από αυτούς εργάζονται άμεσα με δικαιούχους (δημόσιος και ιδιωτικός τομέας).

Οι απαντήσεις στα ερωτήματα που τέθηκαν αναλύθηκαν παρακάτω.

Ανταποκρίνεται συνολικά η υπηρεσία στις ανάγκες της μητέρας;

Οι υπηρεσίες που προσφέρονται στους δικαιούχους και τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας περιλαμβάνουν επείγουσα βοήθεια, στέγαση, κοινωνική, ψυχολογική και νομική συμβουλευτική (και επίσης εκπροσώπηση στο δικαστήριο σε ορισμένες περιπτώσεις), φροντίδα των παιδιών (συμβουλευτική, βοήθεια για το σπίτι, ψυχαγωγικές δραστηριότητες) και δραστηριότητες για την ενίσχυση της σχέσης μεταξύ μητέρας και παιδιού (σε ορισμένες περιπτώσεις).

Σε γενικές γραμμές, οι υπηρεσίες ανταποκρίνονται στις ανάγκες των δικαιούχων. Η βοήθεια είναι πολύ επαγγελματική και διατίθεται γρήγορα και, κυρίως, δωρεάν.

Τα πράγματα που πρέπει να βελτιωθούν ή οι πτυχές που οι κοινωνικοί λειτουργοί θεωρούν απαραίτητες για την επανένταξη των επιζώντων της ενδοοικογενειακής βίας ήταν

- ιατρική περίθαλψη στο κέντρο,
- βελτίωση των υπηρεσιών για τα παιδιά του κέντρου, τα οποία χρειάζονται παιδική φροντίδα για να εργαστούν και πρέπει να εργαστούν για να εξασφαλίσουν/πληρώσουν την παιδική φροντίδα

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- χώρος για τη στέγαση (διευκόλυνση της ιδιωτικής ζωής των δικαιούχων: η στέγαση (...) είναι δυστυχώς μέτρια.

- να λάβει περισσότερη χρηματοδότηση από το κράτος (κάθε δικαιούχος έχει στη διάθεσή του μόνο έναν ορισμένο αριθμό ωρών συμβουλευτικής που χρηματοδοτείται από το κράτος.

- εξειδικευμένο προσωπικό

- να συνεργάζονται καλύτερα με τις αρχές

Μεταξύ των δυσκολιών που απαριθμούν οι ειδικοί είναι: η διατήρηση της εμπιστευτικότητας της τοποθεσίας (ιδίως σε μικρές περιοχές), η συνεργασία με τις αρχές (μεταφορά στο σχολείο, δυνατότητα μετασχολικής φροντίδας), η έλλειψη οικονομικών πόρων των ωφελουμένων (δεν έχουν οικονομική στήριξη, εξαρτώνται από την οικονομική στήριξη των βίαιων συντρόφων τους και αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους επιστρέφουν σε αυτούς σε λίγους μήνες), η εύρεση στέγης

Οι περισσότεροι ειδικοί υπογράμμισαν την ανάγκη υποστήριξης του δικαιούχου ακόμη και μετά την έξοδό του από το κέντρο.

Τα στοιχεία της υπηρεσίας με τα οποία οι κοινωνικοί λειτουργοί πιστεύουν ότι οι μητέρες είναι περισσότερο ικανοποιημένες

Δεν κατέστη δυνατόν να προσδιοριστεί επακριβώς με ποιες υπηρεσίες οι δικαιούχοι είναι περισσότερο ικανοποιημένοι, αλλά στις περισσότερες περιπτώσεις τα θύματα είναι ικανοποιημένα με τις συνθήκες στέγασης και τη δυνατότητα να μιλήσουν με έναν θεραπευτή, τη νομική βοήθεια, τη φροντίδα των παιδιών και τη βοήθεια στην εξεύρεση εργασίας.

Τα εργαλεία ανατροφοδότησης βοηθούν τους κοινωνικούς λειτουργούς να κατανοήσουν αν οι υπηρεσίες που παρέχονται στους δικαιούχους είναι βέλτιστες, ποιες πτυχές πρέπει να βελτιωθούν και ποιες πρέπει να αλλάξουν εντελώς. Τα έντυπα ανατροφοδότησης παραδίδονται με διαφορετικό τρόπο ανάλογα με το σωματείο/ίδρυμα (σε ορισμένα παραδίδονται κάθε 3 μήνες, σε άλλα στο τέλος της υποδοχής/συμβουλευτικής, ανάλογα με την περίπτωση).

Στις περισσότερες περιπτώσεις, σημειώνεται η αντίληψη των μητέρων ότι ανήκουν στην οικογένεια της "κοινότητας". Η ένταξη αυτή περιγράφεται από τους χειριστές ως θετική πτυχή και ενδεικτική ενός καλού επιπέδου εκτίμησης και ικανοποίησης από τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Θα ήθελαν να αλλάξουν παρεμβάσεις ή δραστηριότητες; Πώς; Τι πιστεύουν ότι θα μπορούσε να βελτιωθεί;

Οι συστάσεις ήταν

- οικονομική βοήθεια στις γυναίκες (διαμονή μετά την έξοδο από το καταφύγιο),
- πιο προσιτή φροντίδα των παιδιών, πρόσληψη περισσότερου προσωπικού για την κάλυψη των αναγκών των παιδιών και των θυμάτων βίας (π.χ. κάποιος να διατηρεί το χώρο διαβίωσης καθαρό και τακτοποιημένο, κάποιος να κάνει τα ψώνια, ώστε οι ομάδες εμπειρογνομόνων να μπορούν να διατηρήσουν έναν υποστηρικτικό ρόλο και όχι να τον αναμειγνύουν με "κατασταλτικές" μεθόδους (πειθάρχηση της συγκατοίκησης).
- απαιτείται πάντα νομική συνδρομή στο συμβουλευτικό κέντρο και δεν υπάρχουν επαρκείς πόροι για την παροχή στους δικαιούχους περισσότερων χρόνων με τον επαγγελματία νομικό
- την ανάγκη εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης των δικαστών και άλλων παραγόντων του δικαστικού συστήματος σχετικά με το έργο και την προσέγγιση των θυμάτων βίας.
- έναν συστηματικό τρόπο παρακολούθησης του τι συνέβη σε κάθε "υπόθεση", ποια ήταν η ετυμηγορία και τι συνέβη με το θύμα, τον δράστη και τα μέλη της οικογένειας.
- οι συμμετέχοντες αναγνωρίζουν και υποστηρίζουν την ιδέα ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη οικονομική στήριξη σε προγράμματα κατάρτισης για τους δικαιούχους τους (π.χ. μέσω της συνεργασίας με ανοικτά δημόσια πανεπιστήμια, ώστε οι μητέρες να μπορούν να εγγραφούν σε διάφορα προγράμματα κατάρτισης/εκπαίδευσης για να αυξήσουν την απασχολησιμότητά τους). - Όσον αφορά τις δραστηριότητες για τα παιδιά, είναι απαραίτητο να μην επηρεάζεται η εκπαίδευσή τους και οι δραστηριότητες (ατομικές και ομαδικές) να είναι προσαρμοσμένες στην ηλικία, τις ανάγκες και τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά.
- Θα ήταν πολύ χρήσιμο να υπάρχει προσωπικό στα κέντρα που θα μπορούσε να παρέχει φροντίδα των παιδιών των δικαιούχων όταν πηγαίνουν στην εργασία τους ή όταν αναζητούν εργασία, ή για άλλες δραστηριότητες στις οποίες οι μητέρες πρέπει να συμμετέχουν χωρίς τα παιδιά τους.
- Το στοιχείο που φαίνεται ότι μπορεί να βελτιωθεί περισσότερο σχετίζεται με τη δικτύωση και την αντιπαράθεση μεταξύ φορέων, διαχειριστών και θεσμικών προσώπων αναφοράς.
- είναι σημαντικό να ενισχυθεί η σύνδεση με την καθημερινή εργασία, έχοντας μια κοινή γραμμή μεταξύ όλων των φορέων προκειμένου να ακολουθηθεί μια επιχειρησιακή συνοχή. οι προσεγγίσεις

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

μεταξύ των φορέων είναι διαφορετικές, αλλά γίνεται προσπάθεια δικτύωσης, αξιοποιώντας επίσης τις συμπληρωματικές επαγγελματικές δεξιότητες.

- Θα ήταν χρήσιμο να ενισχυθούν οι ομαδικές συναντήσεις, όχι μόνο στην αρχή της ανάληψης ενός νέου πυρήνα, αλλά ως τακτική διαδικασία. Θα μπορούσε επίσης να προβλεφθεί ένας χώρος για την αξιολόγηση του ατομικού εκπαιδευτικού προφίλ, ενισχύοντας τη δράση αντιπαράθεσης και την ενδιάμεση αξιολόγηση. Τέλος, θα ήταν απαραίτητο να βρεθούν στρατηγικές για τη διαχείριση απρόβλεπτων γεγονότων, όχι για να αφαιρεθεί χώρος από την αντιπαράθεση, όχι για να εργαστούμε σε έκτακτες περιπτώσεις, αλλά για να βελτιωθεί ο προγραμματισμός και να διασφαλιστεί ότι αυτός δεν πέφτει από τα πάνω, από τους υπεύθυνους, αλλά συμφωνείται και με/μεταξύ των φορέων. πρέπει να σημειωθεί ότι οι φορείς αποδίδουν την όποια βελτίωση σε εξωτερικούς παράγοντες ή σε κάθε περίπτωση συνδέεται με το δίκτυο ή με τη διευρυμένη θεσμική υπηρεσία και όχι σε προσωπικά στοιχεία, που σχετίζονται με τον δικό τους επαγγελματισμό ή με τη δική τους αναπαράσταση της "εργασίας".

Η παρεχόμενη υπηρεσία ικανοποιεί πλήρως το αίσθημα επαγγελματικής ολοκλήρωσης; Και αν ναι ή όχι, γιατί;

Πολλοί ερωτηθέντες περιέγραψαν την εργασία τους ως λειτούργημα και όχι ως επάγγελμα.

Η άσκηση του επαγγέλματος βοηθά τους επαγγελματίες να αισθάνονται ικανοποιημένοι, παρά τις ευρύτερες δυσκολίες που συνεπάγεται αυτό το απαιτητικό επάγγελμα. μέσω της εποπτείας, οι επαγγελματίες μπορούν να διαχειρίζονται καλύτερα τα συναισθήματα που νιώθουν όταν παρέχουν τις υπηρεσίες τους. επιπλέον, παρατηρείται αύξηση της επαγγελματικής ενσυναίσθησης, ιδιαίτερα με το πέρασμα του χρόνου και την πολυετή άσκηση του επαγγέλματος. Η εργασία αυτή προσφέρει σαφείς ευκαιρίες να δουν τον θετικό αντίκτυπο που μπορεί να έχει η υποστήριξή τους στα θύματα και αυτό παρέχει μια αίσθηση σκοπού και ένα είδος ικανοποίησης. όλοι οι συμμετέχοντες, εκτός από τον p5, βλέπουν τον εαυτό τους να ασχολείται ξανά με αυτή τη δουλειά στο μέλλον.

Όλοι όσοι απάντησαν σε αυτή την ερώτηση εξέφρασαν τη χαρά και την ικανοποίηση που αντλούν από το επάγγελμά τους. δήλωσαν επίσης ότι αν ήταν σε θέση να επιλέξουν ξανά το επάγγελμά τους, θα επέλεγαν το ίδιο επάγγελμα.

Η επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων μελών της ομάδας θα πρέπει να οργανωθεί καλύτερα, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν υπάρχει έλλειψη πληροφοριών και ότι όλοι εργάζονται με τον ίδιο στόχο. από την άποψη του "επαγγελματικού εαυτού", δεν έχουν χρόνο/χώρο για να ασχοληθούν με το επάγγελμα εκτός του πραγματικού επιχειρησιακού πλαισίου. θα πρέπει να υπάρχει ένας ηγέτης, ένας προϊστάμενος και ένας διευθυντής υπεύθυνος να προτείνει μια αξιολόγηση ή σύγκριση από την άποψη αυτή. κάποιος φροντίζει για την επαγγελματική του κατάρτιση, εντελώς ανεξάρτητα, μέσω πανεπιστημιακών σπουδών ή πρωτοβουλιών προσωπικής ανάπτυξης.

Κάποιοι εκφράζουν ικανοποίηση από την εργασία που επιτελείται, κίνητρα και ενθουσιασμό. ευχαρίστηση από το αίσθημα ενσυναίσθησης, δέσμευση, επαλήθευση των στόχων και των αποτελεσμάτων με δύσκολες περιπτώσεις. η αλλαγή των ανθρώπων προς το καλύτερο, η αποκατάσταση δίνει μεγάλη ικανοποίηση. Οι νεότεροι επαγγελματίες αισθάνονται έντονη την ανάγκη για "προστασία" προκειμένου να εργαστούν καλύτερα, και το αίσθημα της επαγγελματικής εξουθένωσης είναι εμφανές, "υπάρχει μια λεπτή γραμμή μεταξύ εργασίας και ευημερίας". υπάρχει σύγχυση μεταξύ εργασίας, σύμβασης, καθηκόντων και αρμοδιοτήτων. οι επαγγελματίες αισθάνονται υποκινούμενοι, αλλά συχνά βιώνουν δυσφορία σε ορισμένους τομείς αρμοδιοτήτων. αισθάνονται ότι έχουν σημαντικό ρόλο, αλλά συχνά δεν βλέπουν να αναγνωρίζεται και από άποψη αμοιβής. Τα σημάδια αναγνώρισης εκτιμώνται πολύ και δίνουν νόημα στο επάγγελμα, το οποίο εκτιμάται ιδιαίτερα από όλους τους φορείς για την κοινωνική και ανθρωπιστική του χροιά. η ομάδα συμφωνεί με την αντίληψη της ευημερίας/ικανοποίησης και των κινήτρων που προκαλούν τα αποτελέσματα και οι αντιστοιχίες που επιτυγχάνουν οι επισκέπτες.

Μορφές συνεργασίας με άλλες υπηρεσίες εντός ή εκτός του οργανισμού και τρόπος διαχείρισης των συντονισμένων υπηρεσιών που παρέχονται στις μητέρες (εάν υπάρχουν);

Υπάρχει συνεχής ροή πληροφοριών και βοήθειας μεταξύ των ηγετών της υπηρεσίας/του ιδρύματος/του φορέα. Η συνεργασία και η σύμπραξη είναι αναγκαία και χρήσιμη, αλλά και ιδιαίτερα δύσκολη, ιδίως με φορείς του δημόσιου τομέα.

Τα κέντρα υποδοχής συνεργάζονται με κέντρα κοινωνικής εργασίας, ιδρύματα προσχολικής ηλικίας, σχολεία και τοπικές και περιφερειακές αρχές. Σε ορισμένα από τα κέντρα υποδοχής υπάρχει συντονισμένη συνεργασία με το κέντρο κοινωνικής εργασίας, καθώς οι ωφελούμενοι

μπορούν να πάρουν θέση στη δομή μόνο μέσω της αίτησης/του εγγράφου από το κέντρο κοινωνικής εργασίας. η συνεργασία εξαρτάται από το έργο και ποικίλλει. ο p2 δηλώνει ότι έχει καλή συνεργασία με τον παιδικό σταθμό της πόλης του, ενώ ο p3 και ο p4 δηλώνουν ότι έχουν καλή συνεργασία με τον δήμο, μέσω της οποίας καταφέρνουν να τοποθετήσουν κάποια παιδιά σε δημόσιους παιδικούς σταθμούς, αλλά αυτό δεν αποτελεί επίσημη οδό συνεργασίας και αναπόφευκτα εξαρτάται από τα κίνητρα και τις δεξιότητες των ανθρώπων που εργάζονται σε ορισμένους φορείς.

Η εποπτεία διαδραματίζει εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών. Έχει αποδειχθεί ότι οι καλύτερες παρεμβάσεις ήταν εκείνες στις οποίες οι επαγγελματίες συμμετείχαν σε συνεδρίες εποπτείας ή σε συναντήσεις μεταξύ ειδικών στις οποίες συζητούνταν διαφορετικές περιπτώσεις και αναζητούνταν λύσεις για τον/την επωφελούμενο/η. συνήθως συνεργάζονται σε τοπικό επίπεδο, μέσω συμπράξεων μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα (ή μεταξύ ΜΚΟ που ειδικεύονται στη βία λόγω φύλου, με την αστυνομία, με τους δήμους).

Η υπηρεσία χωρίς συνεργασία δεν είναι βιώσιμη. υπάρχει συνεχής συνεργασία με τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, τους κηδεμόνες παιδιών, τους κοινωνικούς λειτουργούς της τοπικής αυτοδιοίκησης, την αστυνομία και τους ερευνητές. Εάν η μητέρα έρχεται στο κέντρο για βοήθεια με υπηρεσίες στέγασης, πρόκειται 100% για υπόθεση του κέντρου υποστήριξης γυναικών. όταν η μητέρα φεύγει από την υπηρεσία, συνήθως παραδίδεται σε κοινωνικό λειτουργό της τοπικής αυτοδιοίκησης. Εάν η γυναίκα παραπέμπεται από την τοπική αυτοδιοίκηση για να λάβει, για παράδειγμα, ψυχολογική βοήθεια, αλλά όλες οι επιδοτήσεις και άλλες υπηρεσίες παρέχονται από την τοπική αυτοδιοίκηση, τότε η διαχείριση της υπόθεσης οργανώνεται από την τοπική αυτοδιοίκηση. Αν η γυναίκα αυτοκαταγγέλλεται, δεν έχει απευθυνθεί ποτέ σε κανέναν, αλλά δεν χρειάζεται στέγαση, τότε την οργανώνουμε πάλι εμείς μέχρι να εμπλακεί η τοπική αυτοδιοίκηση και τότε η γυναίκα παραδίδεται.

Οι δημόσιες κοινωνικές υπηρεσίες, το δικαστήριο ανηλίκων, το σχολείο και το συμβουλευτικό κέντρο είναι οι πιο συχνές εξωτερικές υπηρεσίες διασύνδεσης.

Τι πιστεύουν ότι θα μπορούσαν να βελτιώσουν στις επαγγελματικές τους δεξιότητες για να επιτύχουν καλύτερα αποτελέσματα;

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Υπάρχει ανάγκη για περισσότερη ενημέρωση και κατάρτιση, αλλά και για πιο εξειδικευμένη κατάρτιση σύμφωνα με τις τρέχουσες εξελίξεις στον τομέα, ώστε οι επαγγελματίες να μπορούν να ανταποκριθούν με τον καλύτερο και ακριβέστερο δυνατό τρόπο στις νέες απαιτήσεις που προκύπτουν. Εκτός από την προσωπική κατάρτιση που κάνει ο κάθε επαγγελματίας προσωπικά, υπάρχει ανάγκη να διερευνηθούν οι ανάγκες των επαγγελματιών του τομέα και των δομών υπηρεσιών, να εκπαιδευτούν οι σύμβουλοι σε θέματα που σχετίζονται με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους στον τομέα ευθύνης τους και στην άσκηση του επαγγελματικού τους ρόλου. Αυτό θα βελτιώσει τις επαγγελματικές δεξιότητες των επαγγελματιών και θα έχει τα καλύτερα αποτελέσματα στην άσκηση του επαγγελματικού τους ρόλου.

Δήλωσαν ότι η εποπτεία είναι ουσιαστικά απαραίτητη και θα έπρεπε να παρέχεται πολύ περισσότερο (είναι δύσκολο να χρηματοδοτηθεί και το κράτος ή οι τοπικές αρχές δεν την αναγνωρίζουν επαρκώς)! p1- μόλις εγγράφηκε στο σεμινάριο κατάρτισης για την reality therapy, ελπίζοντας ότι θα είναι χρήσιμο και στην εργασία με τους ωφελούμενους. p3 και p4 προτείνουν και τονίζουν την ανάγκη για ειδική κατάρτιση σχετικά με τις κατάλληλες μεθόδους για την εργασία με συγκεκριμένες ομάδες ωφελουμένων (π.χ., μητέρες-θύματα βίας που είναι πρώην τοξικομανείς που υποβάλλονται σε θεραπεία/αποχή, που έχουν αναπηρίες κ.λπ.), ή για τη δημιουργία ενός ισχυρού δικτύου επικοινωνίας και συνεργασίας για την παροχή επαρκούς υποστήριξης σε αυτούς τους ωφελούμενους. p4 - αυτό που έχει βοηθήσει πολύ είναι η εκπαίδευση στην ψυχοθεραπεία Gestalt (βρίσκεται στο τελευταίο έτος). στο πλαίσιο αυτής υπάρχει εποπτεία, οπότε χρησιμοποιεί κάθε πηγή υποστήριξης που μπορεί να βρει. αυτό που σίγουρα θα βοηθούσε είναι να λάβει (πιο) εξειδικευμένη κατάρτιση που να εστιάζει στις πρακτικές γνώσεις και δεξιότητες για να εργαστεί με αυτή τη συγκεκριμένη ομάδα ωφελουμένων. χρειάζονται νέες λύσεις και νέες εμπειρίες, όλοι είμαστε λίγο πολύ εξοικειωμένοι με τη θεωρία. Είναι επίσης σημαντικό να βαθμολογούμε τις προσδοκίες και να εκτιμούμε τα μικρά βήματα, γιατί συχνά σημαίνουν πολύ περισσότερα για τις γυναίκες με τις οποίες δουλεύουμε. όλες οι συμμετέχουσες τονίζουν την ανάγκη για περισσότερη επικοινωνία και ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των τομέων και μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε αυτόν τον τομέα εργασίας (βία). θα πρέπει να δημιουργηθούν και να ενισχυθούν η δικτύωση και η συστημική επικοινωνία, ώστε να ανταποκρίνονται επαρκέστερα στις ανάγκες των ωφελουμένων γυναικών. σελ. 5 - καγχάζει ότι έχει μεγάλο κίνητρο να βελτιώσει περαιτέρω τις ειδικές γνώσεις και δεξιότητές της και θα ήταν πολύ χαρούμενη αν μπορούσε να εγγραφεί σε όσο

το δυνατόν περισσότερες εκπαιδεύσεις. αλλά πιο ρεαλιστικά, εκτός από την εκπαίδευση στη θεραπεία Gestalt και τη γνωστική συμπεριφορική θεραπεία που παρακολουθεί σήμερα, ενδιαφέρεται για τη σωματοκεντρική θεραπεία, θεωρώντας τα οφέλη της στην εργασία με άτομα που έχουν επηρεαστεί από τραύμα ("το τραύμα είναι γραμμένο στο σώμα"). Θα ήθελε επίσης να εκπαιδευτεί περαιτέρω για να εργαστεί με μικρά παιδιά και εφήβους. η εργασία με θύματα σεξουαλικής βίας και κακοποίησης είναι εξαιρετικά λεπτή και δύσκολη.

Προκειμένου να παρέχουν ποιοτικές υπηρεσίες, οι ειδικοί ζήτησαν συχνότερες συναντήσεις μεταξύ ειδικών και εποπτών, καθώς και βαθιά αυτοανάλυση στο πλαίσιο της θεραπείας τους. Σε αυτή την πτυχή - την ατομική θεραπεία - συμφώνησαν όλοι οι επαγγελματίες (τόσο οι ψυχολόγοι όσο και οι κοινωνικοί λειτουργοί), τονίζοντας ότι είναι εξαιρετικά σημαντική, ιδίως δεδομένου ότι όλοι εργάζονται ατομικά με τους λήπτες υπηρεσιών.

Πρέπει να είναι ενήμεροι για την εξέλιξη της νομοθεσίας και να συμμετέχουν σε έγκυρη και γενικά προσανατολισμένη προς τις υπηρεσίες κατάρτιση και ανάπτυξη γνώσεων.

Η διαβίωση σε μια κοινότητα αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο σκέφτεσαι για τη ζωή, προάγει την ενσυναίσθηση, την ικανότητα να συμπάσχεις με τους άλλους και να κατανοείς τι περνούν, και ενθαρρύνει την ανάπτυξη στάσεων ηρεμίας, υπομονής και αυτοελέγχου, προάγει την κατανόηση των διαφορετικών αντιλήψεων, των διαφορετικών απόψεων στη ζωή. για να βελτιώσει κανείς τον εαυτό του, πρέπει να διευκολύνει την ενδοσκόπηση, να επανεξετάσει ορισμένες πτυχές της ζωής του, ακόμη και να επανεξετάσει την ανατροφή που έλαβε και την εκπαιδευτική συμπεριφορά των γονέων του, πρέπει να επανεξετάσει τη ζωή του υπό το πρίσμα των συνθηκών της κοινότητας.

4. Αποτελέσματα

Μέσω των εργαλείων που μόλις αναλύθηκαν κατέστη δυνατή η συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις γνωστικές και συναισθηματικές αναπαραστάσεις, τις κύριες ανάγκες των γυναικών/μητέρων που είναι θύματα βίας όταν γίνονται δεκτές σε μια πορεία προστασίας, και, από την άλλη πλευρά, σχετικά με το έργο των κοινωνικών λειτουργών και το ρόλο που διαδραματίζει η συναισθηματική νοημοσύνη στα άτομα που συμμετείχαν στο δείγμα. Αυτές οι ποιοτικές πληροφορίες ήταν χρήσιμες για να καθοδηγήσουν την ερευνήτρια στη δημιουργία ενός έγκυρου εργαλείου που θα

βοηθήσει, αφενός, τους κοινωνικούς λειτουργούς στο έργο τους να υποστηρίξουν τις γυναίκες/μητέρες που είναι θύματα βίας στην πορεία τους να αποκτήσουν και να προωθήσουν γονεϊκές δεξιότητες και, αφετέρου, να παράσχουν στις γυναίκες ένα εξατομικευμένο εργαλείο για την αξιολόγηση και την παρακολούθηση της προόδου τους στην επίτευξη αποτελεσμάτων.

Στόχος είναι η ενίσχυση των κοινωνικοσυναισθηματικών και σχεσιακών δεξιοτήτων των μητέρων, ώστε να τις βοηθήσει να αυξήσουν την ευημερία τους και να ενδυναμώσουν το δεσμό τους με τα παιδιά τους: για να καταστεί αυτό δυνατό, έχει κατασκευαστεί μια εργαλειοθήκη στην οποία έχουν συμπεριληφθεί όλες οι δραστηριότητες που προτάθηκαν και έχουν ήδη δοκιμαστεί με τις ίδιες τις μητέρες, ψυχαγωγικές δραστηριότητες που θα γίνουν με τα παιδιά τους και με την υποστήριξη κατάλληλα εκπαιδευμένων εξειδικευμένων χειριστών.

Αυτές οι δραστηριότητες και τα εργαλεία μπορούν να υποστηρίξουν τη μητέρα στην πορεία της επαναπροσέγγισης του γονικού της ρόλου, με αποτέλεσμα την αύξηση των γονικών της δεξιοτήτων.

Παράρτημα 1

Ημιδομημένη συνέντευξη (σχέδιο) - ομάδα-στόχος: γυναίκες σε καταφύγια

1) εισαγωγή της συνέντευξης

Πώς σε λένε;

Πόσο χρονών είσαι;

Από πού είσαι;

Σας λείπει η χώρα σας;

Σκοπεύετε να επιστρέψετε στη χώρα σας;

Πού ζείτε τώρα;

Πώς είναι αυτό το μέρος;

Μπορείτε να μου πείτε πόσο καιρό ζείτε στο σημερινό σας κατάλυμα;

Πιστεύετε ότι η ρύθμιση είναι επαρκής;

Μοιράζεστε το δωμάτιό σας με άλλες οικογένειες;

Ανταποκρίνεται η τοποθεσία στις ανάγκες σας;

Είναι δύσκολο για εσάς να ζείτε εκεί;

Τι είδους δυσκολίες αντιμετωπίζετε κατά τη διαμονή σας στο καταφύγιο;

Παρακαλούμε πείτε μας για το τρέχον επίπεδο εκπαίδευσής σας: (γυμνάσιο, απολυτήριο λυκείου, πανεπιστημιακό πτυχίο, επαγγελματικό δίπλωμα/πιστοποιητικό ...);

Πείτε μας για την κατάσταση της απασχόλησής σας: εργάζεστε; Εάν είστε άνεργος: λαμβάνετε επίδομα ανεργίας ή επιδόματα ανεργίας; Λαμβάνετε επαγγελματική κατάρτιση για να βελτιώσετε την ικανότητά σας να βρείτε εργασία;

Πώς σας φαίνεται η γειτονιά σας; Αισθάνεστε μέρος της κοινότητάς σας;

2) Εμπειρία από τη συνέντευξη σε υπηρεσίες προστασίας:

Τι είδους πράγματα σας έχουν διδάξει εδώ;

Ποιες μέθοδοι διδασκαλίας χρησιμοποιούνται συχνότερα από τους εκπαιδευτικούς;

Από τις μεθόδους διδασκαλίας που χρησιμοποιούνται, ποιες θεωρείτε πιο ωφέλιμες;

Ποιες μέθοδοι διδασκαλίας δεν σας κρατούν το ενδιαφέρον ή δεν είναι αποτελεσματικές για εσάς;

Τι θα μπορούσαν να είχαν κάνει διαφορετικά οι εκπαιδευτικοί, οι δάσκαλοι ή οι κοινωνικοί λειτουργοί για να γίνει μια καλύτερη μαθησιακή εμπειρία;

Ποια βοήθεια χρειάζεστε στο κέντρο προστασίας για εσάς και το/τα παιδί/α σας;

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

3) Αυτοαντίληψη της συνέντευξης

Ποιους πόρους αναγνωρίζετε στον εαυτό σας;

Πώς αντιλαμβάνεστε τον εαυτό σας ως μητέρα;

Πώς είναι ο δεσμός με τα παιδιά σας;

Πώς θα μπορούσαν οι άνθρωποι που σας υποστηρίζουν να σας βοηθήσουν να βελτιώσετε αυτόν τον δεσμό;

Αν αρρωστήσετε ή αντιμετωπίσετε ένα οικογενειακό πρόβλημα, σε ποιον απευθύνεστε;

Έχετε δίκτυο υποστήριξης από την οικογένεια ή/και από φίλους;

Σας υποστηρίζει επαρκώς η κοινότητα στο ταξίδι σας;

Τι θα βελτιώνατε;

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Παράρτημα 2

Ημιδομημένη συνέντευξη - ομάδα στόχος: κοινωνικός λειτουργός

Ερωτήσεις

Υπάρχουν δραστηριότητες κατάρτισης στο πλαίσιο της εργασίας σας;

Πώς σας υποστηρίζουν οι δραστηριότητες κατάρτισης στην εργασία σας;

Μπορείτε να μας δώσετε μερικά παραδείγματα εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στις οποίες έχετε συμμετάσχει;

Πώς η ομαδική εργασία υποστηρίζει την εργασία σας;

Μπορείτε να μας πείτε πόσο συχνά συναντώνται και συζητούν όλα τα μέλη της ομάδας;

Πώς αξιολογείτε τη σχέση σας με τις μητέρες υποδοχής;

Μπορείτε να εξηγήσετε γιατί;

Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίσατε ή αντιμετωπίζετε στην καθημερινή σας εργασία;

Στην κοινότητά σας, ποιος είναι υπεύθυνος για τη σύνταξη του Ατομικού Εκπαιδευτικού Σχεδίου (ΑΕΕ);

Πώς συμμετέχετε στη σύνταξη του ΙΕΡ;

Υπάρχει χρόνος παρακολούθησης και αξιολόγησης του ΙΕΠ;

Πώς συμβαίνει και ποιοι εμπλέκονται;

Πώς εμπλέκεται η μητέρα στο έργο;

Αν υπάρχουν στιγμές ακρόασης της μητέρας-ξενιστή, μπορείτε να εξηγήσετε πώς είναι δομημένος αυτός ο χώρος;

Υπάρχουν συγκεκριμένα εργαστήρια σε εξέλιξη ή έχουν διεξαχθεί στην κοινότητά σας για επισκέπτες;

Μπορείτε να μας δώσετε μερικά παραδείγματα;

Πώς υποστηρίζεται η μητέρα στην ανάπτυξη των γονικών της δεξιοτήτων;

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union